

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Examensarbete 15 hp – Journalistik

Dagstidningar och damidrott

*En kvantitativ innehållsanalys av
genusrepresentationen på sportsidorna i Sveriges
största lokala- och regionala dagstidningar*

Författare: Johan Fredriksson

Författare: Jenny Borg

Handledare: Sara Hamqvist

Examinator: Britt-Marie Ringfjord

Termin: HT14

Ämne: Journalistik

Nivå: Kandidat

Abstract

Author: Johan Fredriksson & Jenny Borg

Title: Local newspapers and women in sports

Location: Linnaeus University

Language: Swedish

Number of pages: 81

According to earlier studies, men dominates the sports pages in Swedish newspapers. The gender balance is far from equal and the purpose of this thesis is therefore to look into how Swedish local and regional newspapers covered gender in their sports pages during the year of 2013. The study also examines the news values of men's and women's sports, whether there are any differences compared to previous studies and whether there are any differences across the country. The study uses a quantitative content analysis and the result is based on editorial material from six randomly selected newspapers in 18 randomly selected days. We have analyzed 2005 separate units in 108 copies of newspapers. The study shows, as in previous studies, that the news feed is mainly concentrated on sports practiced by men, and it isn't any significant differences across the country regarding the coverage of gender. Sports practiced by men also have a higher newsworthiness since it gets more space and are more promoted on the frontpages of the newspapers. The conclusion is therefore that sports practiced by women are marginalized as a deviation from the male norm.

Nyckelord

Sports Journalism, Gender, Women, Quantitative content analysis, Agenda Setting, News Values, Tidningen Ångermanland, Gefle Dagblad, Nerikes Allehanda, Värmlands Folkblad, Smålandsposten, TTELA

Innehåll

1 Introduktion och problembakgrund	4
1.1 Inledning	4
1.2 Problembakgrund	4
1.3 Problemformulering	6
2 Litteraturgranskning	7
2.1 Teoretiska utgångspunkter	7
2.1.1 Genusrepresentation	7
2.1.2 Agenda-setting	10
2.1.3 Nyhetsvärdering & nyhetsurval	10
2.2 Tidigare forskning	11
2.2.1 Sporten i spalterna	11
2.2.2 2003 års Publicistiska bokslut, del 2. Sportens olika sidor: männens och de manliga sporternas revir	12
3 Syfte och frågeställning	14
3.1 Syfte	14
3.2 Frågeställningar	14
3.3 Motivering av frågeställningar	15
3.3.1 Genusrepresentation	15
3.3.2 Nyhetsvärdering & nyhetsurval	15
3.3.3 Resultatet i förhållande till skillnader i landet och tidigare forskning	16
3.4 Definitioner	16
4 Metod och forskningsetik	19
4.1 Val av metod	19
4.2 Urval och tidsbegränsningar	20
4.2.1 Urvalsram	20
4.2.2 Tidsbegränsningar	21
4.2.3 Undersökningens genomförande	22
4.3 Bakgrundsfakta om de undersökta tidningarna	24
4.4 Vetenskapsrådets rekommendationer rörande Forskningsetik	24
4.5 Pilotundersökning	25
4.6 Metodproblem	26
4.7 Reliabilitet och validitet	27
5 Resultat och analys	28
5.1 Analysenheter	28
5.2 Hur ser genusrepresentationen ut?	29
5.2.1 Analys av genusrepresentation	36
5.3 Hur har dam- respektive herridrott nyhetsvärderats?	39
5.3.1 Analys av hur dam- respektive herridrott har nyhetsvärderats	45
6 Diskussion och sammanfattning	48
6.1 Slutsats	48
6.2 Diskussion	50
6.3 Förslag till fortsatt forskning	55
6.4 Sist men inte minst...	58

Referenser	59
Tryckta källor	59
Elektronisk litteratur	60
Övriga elektroniska källor	61
Bilagor	I
Bilaga A Kodschema	I
Bilaga B Kodinstruktioner	VII

Figur- och tabellförteckning

Figur 1: Vem som kommer till tals i de redaktionella texter som handlar om damidrott, herridrott eller båda	32
Figur 2: Vem som kommer till tals i de redaktionella texter som handlar om damidrott, herridrott eller båda i Tidningen Ångermanland	33
Figur 3: Vem som kommer till tals i de redaktionella texter som handlar om damidrott, herridrott eller båda i Gefle Dagblad	34
Figur 4: Vem som kommer till tals i de redaktionella texter som handlar om damidrott, herridrott eller båda i Nerikes Allehanda	35
Tabell 1: Redaktionella texter som handlar om dam- respektive herridrott	29
Tabell 2: Huvudperson i de redaktionella texter som handlar om både dam- och herridrott i samma text	30
Tabell 3: Förekomsten av sportpuffar för dam- respektive herridrott på tidningarnas a- eller b-del	39
Tabell 4: Vart på sportsidorna hamnar texter om damidrott	40
Tabell 5: Vart på sportsidorna hamnar texter om herridrott	41
Tabell 6: Förekomsten av kvinnor och män på sportsidornas bilder	43
Tabell 7: Sporter fördelade efter dam- respektive herridrott	44

1 Introduktion och problembakgrund

Detta kapitel förklarar varför studien är viktig och vilken bakgrund som finns till problemet.

1.1 Inledning

”En sak är konstig: man pratar fortfarande om präster och kvinnopräster. Piloter och kvinnliga piloter, rockband och tjejrockband, fotboll och damfotboll. Varför inte manspräst, manlig pilot, killrockband och herrfotboll?”. (Buregren, 2006, s. 67).

Ja, varför inte? Författaren Sassa Buregren har i *Lilla feministboken* en viktig men ofta bortglömd poäng – att skilja på herrar och kvinnor med benämningar som ”fotboll” och ”damfotboll” är både nedvärderande och kränkande, och det tyder på att damidrott är marginaliserat i dagens mediasamhälle. Lindén & Milles (1995, s. 9) menar att kvinnor är avvikelser från normen, som är män. De är ett särintresse och en biprodukt – vilket då också gäller för damidrott som är sekundärt i förhållande till herridrott.

Jarlbro (2006, s. 95) hänvisar till ett exempel i sportjournalistik som tydligt visar att mannen är normen. Det handlar om när mångkamperskan Carolina Klüft tog VM-guld i sjukamp i Helsingfors 2005, ett guld hon tog trots en skadad fot. En manlig tv-kommentator uttryckte sig då genom att säga *”Hon är en av vår tids främsta idrottsman”*. Jarlbro anser då (2006, s. 95) att kommentatorn lika gärna kunde ha sagt *idrottsperson* istället för *idrottsman*, som är ett uttryck som speglar mannen som norm och kvinnan som avvikelse. Detta är bara ett exempel på hur män framhävs i sportjournalistiken. Frågan är då om det materiella utrymmet i dagstidningarnas sportsidor också marginaliserar damidrott, och om det är herrar som dominerar på sportsidornas innehåll?

1.2 Problembakgrund

Enligt Statistiska Centralbyrån (URL: Statistiska Centralbyrån 1, 2012) innebär jämn könsfördelning att andelen kvinnor respektive män ska vara 40 till 60 procent eller jämnare. Om detta inte är fallet så är gruppen antingen kvinno- eller mansdominerad. Två tidigare forskningar inom svenska dagstidningar (Wallin, 1998, s. 87; Andersson, 2004, s. 26) har dock visat att de tidningar som då undersöktes rapporterade om herridrott i ännu högre grad och att medieutrymmet då tillägnades herridrott i ungefär

80 procent av fallen. Vi kan med andra ord konstatera att sportsidorna i svenska dagstidningar har varit mansdominerande i såväl Wallins (1998) som i Anderssons (2004) undersökningar och att det därmed inte varit en jämställd sportjournalistik. Detta eftersom dam- respektive herridrott inte har värderats och prioriterats likvärdigt.

Dahlén (2008, s. 96) menar att sportjournalister ofta har stort fokus på elitidrott, att det blir en ensidig rapportering och att detta mönster av att följa elitidrotten och de stora ligornas maktintressen innebär att annan idrott hamnar i periferin för vad som får plats i medierna. Dahlén menar då (2008, s. 96) att detta strukturerade mönster gör det omöjligt att i högre grad omfatta exempelvis damidrott i medieinnehållet. Att medierna väljer att följa elitidrotten beror enligt Dahlén (2008, s. 96) på ekonomiska faktorer: att det ger ökat läsarunderlag, vilket i sin tur beror på att läsarna vill ha material från de största idrotterna, som ofta innebär utövande av herrar. Att läsarunderlaget ökar när det handlar om de största idrotterna beror enligt Dahlén (2008, s. 96) på att medierna i första hand har gett dessa idrotter ett större intresse och därmed skapat en bild av att vissa idrotter väger tyngre än andra.

Wallin är inne på samma sak (1998, s. 41) och menar att sportredaktioner ofta likställer läsarnas intresse med publikintresset: evenemang som lockar stor publik får också stor publicitet eftersom man inbillar sig att publiken då också vill läsa om det.

Om man exempelvis jämför publiksnittet i de högsta svenska serierna i fotboll för herrar respektive damer under kalenderåret 2003 så hade herrarnas högsta serie ett publiksnitt på 10 208 åskådare per match (URL: Svenska Fotbollförbundet 1, 2003) samtidigt som damernas högsta serie hade ett publiksnitt på 922 åskådare per match (URL: Svenska Fotbollförbundet 2, 2003). Anderssons forskning av tre dagstidningar under samma period (2004, s. 26) visade att i de artiklar som handlade om fotboll hade de tre undersökta tidningarna skrivit om herrfotboll i 76, 70 respektive 90 procent av fallen medan fotbollsartiklar om damer utgjorde resterande del: 24, 30 respektive 10 procent av nyhetsinnehållet. Därmed hade herrfotboll både ett högre intresse hos publiken samt ett högre intresse hos medierna. Om vi kopplar tillbaka till Dahlén (2008, s. 96) har medierna då, genom sin utövade makt, skapat ett högre intresse av en viss typ av idrott eftersom de kontinuerligt rapporterat om det. Detta har inneburit att publiken vill läsa mer om detta, vilket vidare har inneburit att medierna inte kunnat välja bort det på grund av att det ger ett ökat läsarunderlag och större intäkter. Då faller damidrott ur ramen för vad som får mest rapportering.

1.3 Problemformulering

Massmedierna ska alltid leverera en korrekt och allsidig nyhetsförmedling, vilket innebär att journalisterna alltid ska vara objektiva (Pressens Samarbetsnämnd, 2010, s. 7). Då hälften av Sveriges befolkning är kvinnor (URL: Statistiska Centralbyrån 2, 2014) bör massmedierna för att spegla verkligheten korrekt ha en jämställd bevakning av män och kvinnor. Jarlbro menar (2006, s. 23-24) att en fungerande demokrati kräver att alla olika åsikter och kulturyttringar ska få komma till tals. Om fallet inte är så, och om exempelvis det ena könet har större möjligheter att göra sina åsikter hörda, så har vi ett demokratiproblem eftersom allas röster ska vara lika mycket värda i den offentliga debatten (Jarlbro, 2006, s. 24).

Under fjolåret var antalet aktiva medlemmar mellan 6-80 år i Riksidrottsförbundets medlemsorganisationer fördelat på 42 procent kvinnor och 58 procent män (URL: Riksidrottsförbundet 1, 2013). För att genusrepresentationen i svenska dagstidningar också ska vara representativ för idrottsutövarna bör det utgivna materialet på sportsidorna fördelas över ungefär två femtedelar texter om damidrott och tre femtedelar texter om herridrott. Detta skulle också falla inom ramen för en jämn könsfördelning, att andelen kvinnor och män ska ligga mellan 40 och 60 procent. Vårt val av studieinriktning präglas därför av att vi vill uppmärksamma behovet av en jämn könsfördelning och följaktligen också en fungerande demokrati där alla får komma till tals på lika villkor.

En faktor till att vi väljer att undersöka genusrepresentationen på just sportsidorna bygger på Wallins uttalande (1998, s. 6) om att inget annat specialområde i svensk dagspress är lika stort som just sportsidorna. Wallin menar också (1998, s. 6) att journalister inom andra specialområden tittar på sportjournalistiken och tar inspiration därifrån. Det blir då extra viktigt att sportsidorna har en jämn könsfördelning, för annars finns risken att resterande del av medieinnehållet inte heller har det. Och då Nord och Strömbäck konstaterar (2005, s. 52) att befolkningen får sin information och sin kunskap om samhället från medierna, är det viktigt att hela medieutbudet har en jämställd rapportering av omvärlden.

Vi kommer därför att undersöka om *dam- respektive herridrott fick samma möjligheter och rättigheter att dela på platsen i medieinnehållet under det senaste kalenderåret 2013*, vilket skulle vara en fungerande demokrati, eller om journalistiken precis som

tidigare forskning har visat är snedvriden och låter vissa röster höras mer än andra i det offentliga rummet. Detta kommer vi att göra genom att undersöka ett antal större svenska lokala- och regionala dagstidningars sportsidor under tre syntetiska veckor från 2013. Studien kommer dessutom svara på *om genusrepresentationen på sportsidorna i olika svenska lokala- och regionala dagstidningar skiljer sig åt och om det ser annorlunda ut i olika delar av landet*. På så sätt kan vi få en bild av hur sportredaktioner i hela landet värdesätter en jämställd sportrapportering – och de undersökta tidningarna kommer då, via ett representativt urval, från hela landet och inte bara från de största städerna.

2 Litteraturgranskning

I det här kapitlet förklaras vilka teoretiska utgångspunkter vi har till vår studie samt vilken tidigare forskning inom ämnet som vi har valt att stödja oss på.

2.1 Teoretiska utgångspunkter

2.1.1 Genusrepresentation

På FN:s fjärde världskvinnokonferens i Beijing år 1995 insåg man att massmedier var ett av de viktigaste fälten för att få jämställdhet mellan könen (Minić, 2007, s. 289). Engström menar samtidigt, mer än tio år senare (2008, s. 41), att medierna kanske är den viktigaste källan till att representera världen, kunskapssystem, normer och värderingar. Hon konstaterar att medierna är aktörer, eftersom de gör ett urval och framställer vissa saker på specifika sätt. Då mediernas rapportering också blir det vi diskuterar (Strömbäck, 2014, s. 101) är det viktigt för studien att titta på genusrepresentationen i de undersökta medierna.

Danica Minić skriver (2007, s. 286) att det finns tre olika feministiska teorier som de flesta feminister antingen medvetet eller omedvetet bygger på när de tittar på medier, genus och representationen av genus. Det är den *liberalfeministiska teorin*, den *radikalfeministiska teorin* samt den *poststrukturella feministiska teorin*.

Liberalfeministisk teori riktar sin mediekritik främst mot mediernas användning av stereotyper och deras könssocialisering, och riktar kritik mot den låga kvinnliga representationen i medierna, medan den radikalfeministiska teorin fokuserar på

problemet med pornografi (Minić, 2007, s. 287). Den poststrukturella feministiska teorin å andra sidan fokuserar mer på medieeffekter, de tittar mer på användandet av ord (Minić, 2007, s. 297). Just bristen i rapporteringen av kvinnor i medierna, som liberalfeminister talar om, har sedan 1990-talet varit ett av två intresseområden för medieforskare som tittar på genusperspektivet i Norden (Jarlbro, 2006, s. 17).

Liberalfeminism är den mest allmänt kända ideologin och var en av de första feministiska ideologierna att växa fram (Gemzöe, 2003, s. 30). Liberalfeminister menar att kvinnor och män i grunden är lika (Gemzöe, 2003, s. 38-39). De kämpar för att kvinnor ska ha samma tillgång till det offentliga rummet som männen och för att kvinnor ska ha samma grundläggande demokratiska fri- och rättigheter (Gemzöe, 2003, s. 31). Radikalfeminister menar att kvinnor är förtryckta just eftersom de är kvinnor, alltså på grund av sitt kön. Radikalfeminismen har två tankar när det kommer till kön. Den äldre kallas för en *essentialistisk* uppfattning och innebär att män och kvinnor till naturen är olika, medan en nyare uppfattning av radikala feminister är att kön är en konstruktion, skapad av samhället och historien. Denna senare kallas för en *konstruktivistisk* syn på könets natur (Gemzöe, 2003, s. 49).

Dessa två teories kritik mot medierna innebär att medierna är en förvrängd spegel. Dessa teorier antar uppfattningen att medierna ska spegla samhället (Minić, 2007, s. 296). Då omkring hälften av världens befolkning är kvinnor så menar de att hälften av platsen i massmedierna bör tas upp av kvinnor. En undersökning gjord år 2005 under namnet *Global Media Monitoring Project* visar dock motsatsen – kvinnor får knappt synas, göra sin röst hörd eller få möjlighet att yttra sina åsikter i medierna. Detta innebär att medierna speglar en missvisande bild av verkligheten (Minić, 2007, s. 290).

Den poststrukturella feministiska teorin kritiserar dock den liberalfeministiska och den radikalfeministiska teorin om att medierna är en spegel. De menar att samhället är alldeles för komplicerat, att det inte är så entydigt att man kan spegla det antingen rätt eller fel. De menar istället att medierna försöker tyda samhället och göra det enkelt och meningsfullt, samtidigt som de tillämpar de redan existerande maktrelationerna som finns i samhället. Detta innebär att de som får synas och höras i samhället är de som sitter på maktpositioner (Minić, 2007, s. 296).

Jarlbro (2006, s. 25-31) har kartlagt flera tidigare forskningar som visar att männen får det största utrymmet i medierna. Medierna har stor del i vad vi upplever som viktigt och

intressant, och om medieinnehållet till stor del handlar om män, om vad män gör och med män som källor så finns det, enligt Jarlbro (2006, s. 8), en risk att våra tolkningar skapas utifrån ett manligt perspektiv. Detta menar Jarlbro (2006, s. 8) gör att det som brukar kallas den ”allmänna opinionen” istället blir den ”manliga opinionen”, vilket innebär att halva befolkningen utesluts och allmänhetens intresse istället är mäns intresse. Jarlbro anser därför (2006, s. 8) att det, eftersom allmänheten består av både män och kvinnor, är viktigt att denna mediekonstruktion gestaltas så att alla får komma till tals på lika villkor oavsett kön. Hon menar att om det ena könet har större möjlighet att få sina åsikter hörda i medierna så har vi ett demokratiproblem (2006, s. 24).

Feminister som bygger sin forskning på liberalfeministisk teori menar att det är en otillräcklig representation av kvinnor i medierna, och kritiserar också användandet av stereotyper och förvrängda reflektioner. De kräver en mer realistisk bild av kvinnor. Inom denna teori så använder man sig av kvantitativa metoder, för att svart på vitt kunna visa hur många kvinnor som representeras (Minić, 2007, s. 287). I vår forskning kommer således den här teorin att vara av störst relevans, då vi använder oss av kvantitativa metoder och då det är just representationen av kvinnor som är intressant för oss. Men vi anser även att både den poststrukturella feministiska teorin och den radikalfeministiska teorin är intressanta för oss att ha i bakhuvudet. När det gäller den poststrukturella feministiska teorin så är det intressant för oss att kunna analysera betydelsen av att ena könet och maktpersoner får synas mer, och den radikalfeministiska teorin är intressant att ha med sig till diskussionen när vi analyserar anledningen till varför det ser ut som det gör på sportsidorna, med tanke på kvinnors och mäns identitetsskapande i samhället.

Lika rättigheter för kvinnor och män i det offentliga rummet är något som vi utgår från i vår forskning. Detta innebär att kvinnor ska få lika stor plats som männen på sportsidorna. Här handlar det inte bara om att damidrott ska få plats utan att det i rapporteringen ska få vara lika många kvinnor som män som uttalar sig. Tidigare forskning av Andersson (2004, s. 29) visar att det är män i maktpositioner som får komma till tals i artiklarna om damidrott: alltså de manliga tränarna, och då har inte män och kvinnor lika rättigheter i det offentliga rummet. Idrott utförd av män har enligt tidigare forskning (Wallin, 1998; Andersson, 2004) fått betydligt mer utrymme, vilket

innebär att den ansetts vara viktigare än damidrott. Detta bör innebära att kvinnorna får mindre utrymme just på grund av att det är kvinnor som utför idrotten.

2.1.2 Agenda-setting

Teorin om agenda-setting, som på svenska ofta benämns som dagordningsteorin, innebär att medierna presenterar specifika frågor mer kontinuerligt och att dessa frågor sedan uppfattas som viktigare för allmänheten än de frågor som förekommer mer sällan. Eftersom medierna har begränsad tid och plats så får bara vissa nyheter och ämnen utrymme i innehållet och det är processen av vilka nyheter som väljs ut som resulterar i att publikens uppmärksamhet dirigeras till specifika frågor (Coleman, McCombs, Shaw och Weaver, 2009, s. 147-148).

Att de frågor som medierna betonar blir viktigare för publiken kallas för *den första nivån av agenda-setting*. Denna första nivå fokuserar alltså på i vilken grad medierna täcker en fråga (Coleman, McCombs, Shaw och Weaver, 2009, s. 149). Strömbäck menar (2014, s. 101) att om mediernas dagordning handlar om vad medierna uppmärksammar så handlar deras *dagordningsmakt* om vilket inflytande de har över vad människor anser blir viktigt: vad de diskuterar och vad de skapar åsikter om. Denna makt grundar sig enligt Strömbäck (2014, s. 100) i att människor behöver orienteras och få ledtrådar till vad som har hänt, vad som är viktigt att veta och vad som kräver vidare åsikter eller åtgärder. Medierna har då en ytterst viktig roll i samhället, och denna roll är därför viktig att granska. Med bakgrund av det kommer vi att titta på agenda-setting, eller dagordningsteorin, i studien för att kunna kartlägga vad medierna både enskilt och kollektivt väljer att uppmärksamma. Vi kommer dock inte att studera *hur* medierna rapporterar om dessa frågor och *hur* dessa frågor uppfattas och skapar inflytande hos publiken, vilket är den *andra nivån av agenda-setting* (Strömbäck, 2014, s. 107). Vi kan med andra ord inte säga något om publiken i relation till medieinnehållet eftersom vi inte analyserar deras mottagande av innehållet, men vi kan säga något om vilka frågor medierna dirigerar publiken till att uppleva som viktiga. Vilka frågor medierna uppmärksammar i sin dagordning hänger också ihop med teorin om *nyhetsvärdering*.

2.1.3 Nyhetsvärdering & nyhetsurval

Vår studie innefattar en undersökning av genusrepresentationen på de svenska lokala- och regionala dagstidningarnas sportsidor. När vi tittar på fördelningen är vi

intresserade av vad som faktiskt publiceras, vart i tidningen det hamnar och vilket utrymme nyheten får. Det som publiceras i tidningen, alltså det som faktiskt är en nyhet är enligt Nord och Strömbäck (2005, s. 40) *nyhetsurval*. Vart det sedan hamnar och hur mycket utrymme det får handlar istället om *nyhetsvärdering* (Häger, 2009, s. 79-83, s. 110-114; Wallin, 1991, s. 38). Men det är inte bara nyhetens utrymme och placering som kan påvisa dess nyhetsvärde, Wallin menar (1991, s. 38) att även kartläggningen av puffars förekomst i en tidning kan tala om hur en nyhet har värderats.

När en journalist bestämmer vad som är viktigast och mest relevant så kollar hen på ett antal kriterier. Häger (2009, s. 110-114) pekar bland annat på forskning som har visat att kriterierna tröskelvärde, kända personer samt att det anses viktigt och relevant för publiken avgör hur stor en nyhet blir. Dessa ser vi som typiska för det vi tittar på – herridrott har sedan länge kommit över tröskelvärdet, det är en nyhet man länge rapporterat om, och i och med att medier rapporterar så mycket om herridrott så har många blivit kända personer. Då blir herridrott viktigt och relevant för publiken. Just publikens uppfattning kommer vi inte att undersöka, men det kan vara relevant att ha i bakhuvudet att det sällan är journalisten som helt själv avgör hur viktig en nyhet är.

Nyhetsvärdering handlar alltså om vart i tidningen en nyhet hamnar och vilket utrymme denna får (Häger, 2009, s. 79-83, s. 110-114). Men mediernas nyhetsvärdering är inte samma sak som mediernas nyhetsurval, eftersom en händelse med högt nyhetsvärde inte alltid är det som publiceras (Nord och Strömbäck, 2005, s. 42). I och med det anser vi att såväl teorin om *nyhetsurval* som teorin om *nyhetsvärdering* är relevanta för oss när vi ska förklara studiens resultat.

2.2 Tidigare forskning

2.2.1 Sporten i spalterna

En tidigare forskning som är lik vår egen är gjord av Ulf Wallin (1998). Han ville undersöka hur sportjournalistiken hade växt fram och utvecklats i den svenska dagspressen (1998, s. 21). Han valde att undersöka både morgon-, kvälls-, storstads-, regional- och lokaltidningar och i studien ingick tidningarna Aftonbladet, Göteborgs-Posten, Jönköpings-Posten, Arbetet, Arbetarbladet, Norrbottens-Kuriren och Dagens Nyheter. Undersökningen gällde ett tidsspänn på 100 år, mellan år 1895 och år 1995 (1998, s. 27-31).

Det som är relevant för vår studie är att Wallin dessutom undersökte i vilken utsträckning män och kvinnor förekom på sportsidorna (1998, s. 87-88). Resultatet visade att rapporteringen om kvinnlig elitidrott hade ökat under hundraårsperioden: från år 1965 till år 1995 ökade andelen artiklar om kvinnlig elitidrott från 2 till 13 procent. Men trots att kvinnorna hade fått mer utrymme under åren så konstaterade Wallin att glappet mellan män och kvinnor fortfarande var stort (1998, s. 89).

Undersökningen visade dessutom att kvinnlig idrott inte längre bara hänvisades till korta notiser. När Wallin tittade på texter mellan år 1975-1995 upptäckte han att det var en större andel artiklar än notiser som handlade om damidrott, jämfört med 1935-1965 då det var tvärtom. Att det 1935-1965 var en större andel notiser om damidrott förklarade Wallin med att damidrott då ansågs ha ett lägre nyhetsvärde. Efter det ökade såväl mängden notiser som mängden artiklar om damidrott och mellan år 1985 och 1995 handlade 11-12 procent av notiserna och 13 procent av artiklarna om damidrott (1998, s. 92).

Wallin noterade dessutom att kvinnorna förekom i en större andel av bilderna än i artiklar på sportsidorna (1998, s. 105). Han såg att 17 procent av bilderna på sportsidorna år 1995 var bilder på enbart kvinnor och 4 procent av bilderna var bilder på både män och kvinnor. Detta var mycket lägre än 1905 då 31 procent av bilderna var bilder på både kvinnor och män. Dock hade kvinnorna fått vara ensamma på fler bilder år 1995, då kvinnor år 1905 enbart framträdde ensamma på 8 procent av bilderna (1998, s. 93).

2.2.2 2003 års Publicistiska bokslut, del 2. Sportens olika sidor: männens och de manliga sporternas revir

I "2003 års Publicistiska bokslut, del 2. Sportens olika sidor: männens och de manliga sporternas revir" tittade Ulrika Andersson på sportmaterialet i de tre svenska landsortstidningarna Västerbottens-Kuriren, Östgöta Correspondenten och Piteå-Tidningen (2004, s. 6). Hon ville ta reda på vilken sport som fick mest plats och hur fördelningen såg ut mellan dam- och herridrott (2004, s. 5).

I undersökningen räknade Andersson antalet sportartiklar på förstasidan, antalet artiklar i tidningarna och vilka ämnen som de framförallt behandlade (2004, s. 9). Hon tittade

även på hur ofta kvinnor respektive män var huvudpersoner i texter och på bilder (2004, s. 24). När hon hade fått fram resultaten så jämförde hon de tre tidningarnas resultat (2004, s. 8).

Andersson skriver om att exempelvis Statistiska Centralbyrån menar att definitionen av begreppet jämn könsfördelning innebär att andelen kvinnor respektive män i en grupp är 40 procent till 60 procent eller jämnare (2004, s. 22-23). Trots detta visade Anderssons forskning på allt annat än jämställdhet när det kommer till de valda tidningarnas sportrapportering. Sammanlagt handlade cirka 80 procent av artiklarna om herridrott i de tre tidningarna, vilket innebär cirka 20 procent av artiklarna handlade om damidrott. Mest plats fick damidrott i Västerbottens-Kuriren, där cirka 27 procent av tidningens sportartiklar handlade om damidrott (2004, s. 25).

Resultatet visade dessutom att cirka 85 procent av huvudpersonerna som förekom i sportsammanhang i de tre undersökta tidningarna var män (2004, s. 24). I många av artiklarna om damidrott var det dessutom manliga tränare som tog plats och Andersson skrev att det ytterst, ytterst sällan var tvärtom: att en kvinna fick vara huvudpersonen i en text om herridrott (2004, s. 29).

Andersson noterade även att männen inte bara fick mest plats i artiklarna, utan också på bilderna på tidningarnas sportsidor. Där var männen huvudpersoner på cirka 70 procent av bilderna medan kvinnorna var huvudpersoner på omkring 30 procent av bilderna (2004, s. 24).

Sammanfattningsvis visar Anderssons forskning (2004) att damidrott har fått lite mer utrymme på sportsidorna, både i text och på bild, än vad Wallins (1998) forskning från 1995 visade på. Båda dessa forskningar är dock över tio år gamla och vi vill därför undersöka hur genusrepresentationen ser ut i dag, för att se om rapporteringen har blivit mer jämställd på sportsidorna i svenska tidningar eller om förändringen går fortsatt långsamt.

3 Syfte och frågeställning

I det här kapitlet avhandlas syftet med vår studie, vilka frågeställningar vår undersökning ämnar besvara och varför dessa frågeställningar är intressanta. Dessutom redogör vi för de centrala begrepp som används i rapporten.

3.1 Syfte

Syftet med undersökningen är att ta reda på hur genusrepresentationen ser ut på sportsidorna i svenska lokala- och regionala dagstidningar. För att besvara denna fråga har vi utformat ett antal frågeställningar som vi genom underfrågor kommer att applicera på varje enskild tidning och enhet. I frågeställning 3 ämnar vi besvara hur skillnaderna ser ut i landet, genom att jämföra tidningarnas resultat emot varandra. När vi har fått ett resultat för samtliga sportsidor i de undersökta tidningarna kan vi slutligen, i frågeställning 4, jämföra resultatet mot tidigare forskningar för att se om medierna har en mer jämställd rapportering på sportsidorna i dag än vad de hade förr.

3.2 Frågeställningar

1) Hur ser genusrepresentationen ut?

- 1a) Hur ofta handlar det om dam- respektive herridrott?
- 1b) Vem är huvudperson i texten?
- 1c) Vem får komma till tals?

2) Hur har dam- respektive herridrott nyhetsvärderats?

- 2a) Puffar tidningen för att man ska läsa en viss text?
- 2b) Vart i tidningens sportdel ligger texten?
- 2c) Vart på sidan är texten placerad?
- 2d) Vilken texttyp är det?
- 2e) Får något kön större utrymme genom att oftare representeras bildmässigt?
- 2f) Finns det vissa sporter som förekommer oftare än andra?
- 2g) Finns det vissa sporter där damer eller herrar förekommer i högre grad?

3) Hur skiljer sig genusrepresentationen åt i landet?

4) Hur ser genusrepresentationen ut jämfört mot förr i tiden?

3.3 Motivering av frågeställningar

3.3.1 Genusrepresentation

Vi tittar på mediernas dagordning och deras representation av genus på sportsidorna. Genusrepresentationen skulle kunna besvaras genom att enbart titta på *hur ofta texter om dam- respektive herridrott förekommer*. Vi menar dock att det kan finnas ytterligare faktorer som ger en ojämn könsfördelning och vi har således utformat fler underfrågor för att besvara denna frågeställning. Enligt Anderssons undersökning (2004, s. 29) var det nämligen vanligt att manliga tränare fick komma till tals samt vara huvudperson inom damidrott samtidigt som det ytterst sällan var tvärtom, att en kvinna fick komma till tals eller vara huvudpersonen i en text om herridrott. Därför anser vi även att det är relevant att titta på *vem texten handlar om* och *vem som får komma till tals*. Om en tidning skulle ha en jämn könsfördelning sett till texter med dam- och herridrott, men att det i texterna om damidrott är män som får synas och komma till tals, så uppnår tidningen ändå inte en jämn könsfördelning.

3.3.2 Nyhetsvärdering & nyhetsurval

Wallins undersökning påvisar (1998, s. 92) att det mellan 1935–1965 var fler notiser än artiklar om damidrott, vilket innebar att händelser rörande damidrott hade uppfattats som ointressant av tidningarna och att damidrott därmed hade ett lågt nyhetsvärde. Ett sätt att undersöka nyhetsvärdet är enligt Wallin (1991, s. 38) att se hur stort nyheter slås upp, när de presenteras på sportens förstasidor samt om de har puffar. Genom att i vår studie undersöka *om tidningen puffar för en text, var i tidningen en text ligger, var på sidan en text är placerad samt vilken texttyp det är* kan vi således se om det finns några skillnader mellan dam- och herridrott rörande nyhetsvärdering. Om det förefaller vara så att damidrott placeras sist i sportdelen, på botten av en sida, utan någon puff och bara via notiser så har damidrott därmed nyhetsvärderats lågt. Även bildjournalistiken kan säga en del om tidningarnas nyhetsvärdering eftersom en bildsatt artikel får mer utrymme i tidningen än en text utan bild. Wallin konstaterade (1998, s. 93, s. 105) i sin undersökning att kvinnor representerades på bilder i 21 procent av fallen, medan Andersson (2004, s. 24) redovisade att kvinnor förekom på 30 procent av bilderna. Båda dessa forskningar visade alltså att kvinnor fick mindre utrymme än män och därför frågar vi oss även om *ett kön får större utrymme på bilder*. Dessutom tittar vi på *vilka sporter som förekommer oftast* och har nyhetsvärderats högst, samt om det finns *sporter med markanta skillnader i förekomsten av dam- respektive herridrott*.

3.3.3 Resultatet i förhållande till skillnader i landet och tidigare forskning

Vi kommer att titta på om damidrotten får olika mycket utrymme i olika svenska lokala- och regionala dagstidningar från olika delar av Sverige. Detta skiljer sig från föregående forskningar då Wallin (1998, s. 27-31) undersökte morgon-, kvälls-, storstads-, regional- och lokaltidningar över en 100-årsperiod, vilket är annorlunda från vår forskning då vi bara tittar på lokala- och regionala dagstidningar samt att vi endast gör det under en ettårsperiod. Andersson (2004, s. 6) gjorde å andra sidan inget representativt urval utan hittade endast tre tidningar som var villiga att delta, vilket skiljer sig från vår studie då vi syftar göra ett representativt urval från hela landet av de svenska lokala- och regionala dagstidningar som uppfyller vissa förutbestämda kriterier. En viktig beståndsdel i vår studie, som bygger vidare på dessa tidigare forskningar, är med andra ord att vi kan titta på *skillnader i landet under kalenderåret 2013*, rörande de svenska lokala- och regionala dagstidningar som ingår i urvalsramen.

Coakley och Pike (2009, s. 270) menar också att det i dag finns en bredare täckning av damidrott i medierna, trots att damidrotten alltså förekommer mer sällan i jämförelse mot herridrott. Den tidigare forskning som finns kring svenska dagstidningars sportsidor, gjord av Wallin (1998) och Andersson (2004), är baserad på tidningar som år 2013 var 18 respektive 10 år gamla. Därför vill vi med inspiration från deras undersökningar göra en studie som kan jämföras med dessa, för att kunna ta reda på om Coakley och Pikes påstående (2009, s. 270) stämmer om att det *i dag är en jämnare genusrepresentation i svenska lokala- och regionala dagstidningars sportsidor*, eller om resultatet är likt Wallins (1998) och Anderssons (2004) tidigare forskningar.

3.4 Definitioner

Definitioner till alla de begrepp som används vid variabler och variabelvärden definieras i *kodinstruktionerna*. De nedanstående definitionerna innehåller rapportens centrala begrepp samt de definitioner av variabler och variabelvärden som behöver ytterligare förklaring innan fortsatt läsning.

När vi pratar om *jämställdhet* så syftar vi på Statistiska Centralbyråns definition av jämn könsfördelning (URL: Statistiska Centralbyrå 1, 2012). De menar att för att det ska anses vara jämn könsfördelning så ska det finnas 40 procent eller jämnare av både

kvinnor och män. Uppfyller sportsidorna inte denna jämna könsfördelning så menar vi att det inte är jämställt.

Med *svenska lokala- och regionala dagstidningar* syftar vi på morgontidningar som ges ut lokalt eller regionalt. Vi syftar med andra ord inte på rikstäckande tidningar, kvällstidningar eller gratistidningar.

Sportsidor innefattar de sidor i en tidning som är tillägnade sport och inget annat (URL: Nationalencyklopedin 1, 2014). Oftast utmärks dessa sidor med ordet *sport* allra högst upp på sidan. En text med visst sportinnehåll som ligger på en annan avdelning i tidningen räknas inte hit. När vi undersöker sportsidorna i de svenska lokala- och regionala dagstidningarna så tittar vi inte på produkter som resultatbörs, tips eller tv-tablåer. Detta beror på att vi inte räknar dessa sidor till det journalistiskt bearbetade material som studien syftar att undersöka.

Med *sporttexter* så menar vi de journalistiskt bearbetade texter som återfinns på sportsidorna och som undersöks i studien. Återigen kan det konstateras att vi *inte* tittar på korta textinnehåll om exempelvis vilket lag som är bäst att tippa på eller liknande eftersom vi inte räknar det som journalistiskt utgjorda enheter.

Sportjournalistik är en journalistisk genre som utmärker sättet som sportjournalisterna arbetar på. De stilistiska drag som utmärker sportjournalistik är (URL: Nationalencyklopedin 2, 2014) låneord från engelska, smeknamn på idrottspersoner och ett rikligt användande av metaforer och dramatiska uttryck.

Sportjournalister är de personerna som skriver på sportsidorna i tidningarna. De har ofta sitt namn under den enhet de har skapat. Sportjournalisterna kan ha fotat bilderna som finns i tidningen men bilderna kan även vara tagna av fotografer.

Med *damidrott* syftar vi på idrott som utövas av kvinnor i alla åldrar, medan *herridrott* står för idrott som utövas av män i alla åldrar. Om det är en idrott som utförs av båda könen, tillsammans eller om man bara vill prata generellt om det så kommer vi använda ordet *idrott* eller *båda*. Vi kommer också sätta ordet *herr* och *dam* framför varje sport för att urskilja vem det är som utför den.

Med *huvudperson* syftar vi på den eller de personer som förekommer mest frekvent i en text. Såväl en enskild person som ett helt lag kan vara huvudperson i en text. I en krönika där det inte finns någon tydlig huvudperson utan där texten handlar om krönikörens egna upplevelser är skribenten huvudperson i texten.

Tidningens första sida i a- eller b-del fungerar som ett skyltfönster där det bästa innehållet för dagen visas upp genom *puffar* (Wallin, 1998, s. 277). En sportpuff är alltså en kort beskrivning i text, med eller utan bild, för vad som finns att hitta när läsaren slår upp tidningens sportsidor. Puffar ligger alltid på tidningarnas framsida i antingen a- eller b-del. När vi däremot talar om *sportsidornas förstasida* syftar vi på den sida i tidningen där tidningens sportmaterial inleds med redaktionellt material, det vill säga *sporttexter*.

När texter sorteras in i texttyper har de i undersökningen definierats som artiklar, notiklar, notiser, bildlådor, krönikor eller inget av ovanstående. En *artikel* är enligt oss en text som alltid innehåller rubrik, ingress, mellanrubriker eller fetade ingångar, brödtext och byline. En *notikel* är en kortare artikel, som innehåller samtliga ovanstående delar förutom ingress. En notikel är dessutom alltid bruten över minst två spalter. En *notis* består endast av några få rader. Även notiser saknar ingress, men notisen kan inte brytas över två rader. Om en notis har mer än en bild så är det en *bildlåda*. En bildlåda är alltså en enhet med flera bilder och sparsamt med text. Det finns en rubrik, men ingen längre brödtext och ingen ingress. Det är bilderna som gör nyheten. En *krönika* är en tydlig åsiktstext där skribentens egna åsikter tydligt poängteras. Krönikan innehåller rubrik, brödtext, byline och eventuellt en bild. Ofta innehåller den fetade ingångar, men den kan även innehålla mellanrubriker. Den skiljer sig från övrigt material eftersom det är en subjektiv text. Om en text inte faller in under något av ovanstående begrepp definieras den som *inget av ovanstående*.

4 Metod och forskningsetik

I det här avsnittet redovisar vi för vårt val av metod, vilka problem som finns med metoden, vilka urval och tidsbegränsningar vi har gjort, hur undersökningen genomförs samt hur det lever upp till forskningsetiken. Vi redovisar även för vår pilotundersökning och hur studien uppnår en hög reliabilitet och validitet.

4.1 Val av metod

För att kunna titta på olika tidningars sportsidor och jämföra deras innehållsmässiga representation av genus har vi gjort en kvantitativ innehållsanalys. Det är en metod som innefattar analys av dokument och texter där man kvantifierar innehållet utifrån i förväg bestämda kategorier (Bryman, 2011, s. 281). Det är en ”öppen” forskningsmetod vilket innebär att det konkret kan beskrivas hur urval och kodningsschema har gjorts, och detta leder i sin tur till att replikationer och uppföljningar blir enkla att göra (Bryman, 2011, s. 296). Det är viktigt för oss att undersökningen ska kunna följas upp eftersom studien bygger på dels förändringar mot tidigare forskningar, dels skillnader i olika delar av landet, och de resultat vi når ska sedan kunna användas i vidare forskning om ämnet.

Den typ av frågor som en innehållsanalys vanligtvis innehåller är enligt Bryman (2011, s. 284-285) *vem* som beskrivs, *vad* som rapporteras, *var* undersökningen har gjorts, *vilken plats* det hamnar på i exempelvis tidningen, *hur mycket utrymme* det får och *varför* det beskrivs. Vi kommer att försöka få svar på de flesta av de här frågorna: *vem* som beskrivs genom att vi utforskar vem texten handlar om, *vad* som rapporteras i och med att det antingen är herr- eller damidrott, *var* undersökningen har gjorts innebär för oss vilken tidning det handlar om, *vilken plats* det handlar om kan exempelvis vara att det täcker en hel sida eller ligger i en spalt samt *hur mycket utrymme* det får genom att vi tittar på vilken typ av text det är som exempelvis en notis eller en artikel. Bryman menar (2011, s. 297) dock att det kan vara svårt att få svar på *varför*-frågor eftersom det handlar om spekulationer och inte rena fakta. Detta är något vi är medvetna om och vi kommer inte kunna presentera exakt *varför* något har upplevts ha ett större nyhetsvärde än något annat. Det vi däremot kan göra är att dra slutsatser om vilka texter som *faktiskt har* ett större nyhetsvärde i och med hur mycket utrymme och vilken plats en text får i tidningen.

4.2 Urval och tidsbegränsningar

4.2.1 Urvalsram

Vår undersökning kommer att undersöka om det finns skillnader på de svenska lokala- och regionala dagstidningarnas sportsidor beroende på vart i landet tidningen huserar. Olika sporter är olika stora i olika delar av landet och om inte alla delar av landet representeras i undersökningen kan slutresultatet bli skevt. Urvalet kommer därför att bestå av tidningar från hela landet vilket vi åstadkommer genom att dela in Sverige i landsdelarna Norrland, Svealand och Götaland och sedan slumpar ut två tidningar från varje landsdel för att få ett representativt urval. Anledningen till att vi väljer just två tidningar från varje landsdel, sammanlagt sex tidningar, beror på att vi upplevde det som att tre tidningar var för lite för att vi skulle kunna generalisera resultatet till de tidningar som ingår i urvalsramen, samtidigt som sammanlagt nio tidningar skulle bli en för stor arbetsprocess under den tid vi hade till förfogande. Andersson (2004, s. 9) undersökte dessutom tre tidningar på egen hand vilket gör att den dubbla mängden tidningar motsvarar en rimlig arbetsprocess för två personer.

Vi vill alltså titta på olika tidningar i hela Sverige och kriteriet för det är att de kommer från olika delar av landet, vilket vi genomför genom att slumpa ut tidningar från varje landsdel. Men vi har även satt ett kriterium till och detta gäller tidningens storlek. Detta beror på att vi anser att resultatet blir orättvist om vi till exempel skulle jämföra en mindre tidning med små resurser, som Ölandsbladet med tre dagars utgivning och 7 900 upplagor per dag (URL: Dagspress 1, 2014), med en större tidning med större resurser, som Nya Wermlands-Tidningen som kommer ut varje dag och har 47 500 upplagor per dag (URL: Dagspress 1, 2014). För att resultatet mellan tidningarna ska kunna jämföras rättvist krävs det att de har likartade resurser – men också att de har flera sidor sport vilket större tidningar tenderar att ha. En snabb sökning i nyhetsarkivet *Mediearkivet* visar exempelvis att Gotlands Allehanda, med en upplaga på 8 300 per dag, under alla dagar utom måndagar har omkring ett uppslag sport dagligen, medan en tidning som Barometern med en upplaga på 40 300 per dag har omkring tio sidor sport dagligen. Vi satte därför två kriterier rörande storlek: upplagor per dag samt utgivningsdagar. Inledningsvis hade vi satt en gräns på tidningar med en upplaga på minst 10 000 per dag. Många av tidningarna som då ingick i urvalsramen hade dock strax över 10 000 upplagor per dag och deras sportsidor var också färre. Istället satte vi då en minimumgräns på minst 15 000 upplagor per dag för att resultatet skulle bli mer rättvist

mellan tidningarna, och generaliseringsanspråket blev då riktat från tidningar med minst 10 000 upplagor per dag till tidningar med minst 15 000 upplagor per dag. Gällande kriteriet med utgivningsdagar satte vi en gräns för att tidningarna skulle ha en utgivning på sex dagar i veckan eller mer. Detta för att sortera bort de mindre tidningarna.

Vilka tidningar som finns, vilka utgivningsdagar de har och vilka upplagor de ger ut har vi hittat på dagspress.se. Tjänsten tillhandahålls av Tidningsutgivarna och efter kontakt med företaget kunde vi konstatera att tjänsten innefattar alla tidningar som kommer ut sex dagar i veckan, förutom Sydsvenskan. Denna tidning fick således läggas till separat i urvalsramen.

Undersökningen kommer att bli representativ för de svenska lokala- och regionala dagstidningar med minst sex dagars utgivning och minst 15 000 upplagor per dag. Det är 37 tidningar som ingår i urvalsramen och det är dessa tidningar som resultatet kan generaliseras till. Eftersom mindre dagstidningar och tidningar med ett litet antal utgivningsdagar inte ingår i urvalsprocessen kan inte resultatet generaliseras till dessa tidningar.

4.2.2 Tidsbegränsningar

I studien kommer vi att titta på svenska lokala- och regionala dagstidningars sportsidor under kalenderåret 2013. Detta beror på att det är det närmsta fullföljda kalenderåret från uppsatsens genomförande som inte innehåller några stora evenemang som kan ge skevheter i resultaten från sportrapporteringen. Sådana evenemang kan exempelvis vara ett OS eller ett fotbolls-VM för herrar (Wallin, 1998, s. 27-28).

Risken med om man tittar på några veckor från en del av året är att resultatet påverkas av säsongseffekter (Wallin, 1998, s. 27-28). En sådan säsongseffekt skulle exempelvis kunna vara att fler datum slumpas ut från vintern, vilket skulle kunna öka antalet texter om exempelvis ishockey. Den idrotten kanske utövas mer av det ena könet och i så fall ger det skevheter i resultatet. Vi vill därför ha en tidsbegränsning som ökar sannolikheten att det blir datum från hela kalenderåret. Således har vi valt att slumpa ut dagar utifrån tidsperioder som uppdelas i tre block av kalenderåret: januari-april, maj-augusti samt september-december.

Samtidigt kan exempelvis olika idrotters spelscheman resultera i att vissa dagar ger annorlunda nyheter än andra dagar. Enligt Andersson (2004, s. 7-8) så har många forskare med erfarenhet av kvantitativ innehållsanalys kommit fram till att om man tittar på en hel vecka av en tidnings utbud så har man tillräckligt med information för att kunna uttala sig översiktligt om en tidnings innehåll, och på så sätt utesluts skevheter som enstaka sporthändelser för olika dagar. Andersson slumpade därför ut syntetiska veckor, vilket innebar att hon slumpade ut en måndag från tidsperioden, en tisdag, en onsdag och så vidare. Hon kunde till exempel ha måndagen den 3 januari, tisdagen den 23 mars och så vidare (Andersson, 2004, s. 8). Eftersom även hon ville undvika säsongseffekter slumpade hon ut en syntetisk vecka från varje tidsperiod, som i hennes fall var kvartal. Att använda sig av syntetiska veckor för varje tidsperiod är även något som vi kommer att göra. Andersson (2004, s. 8) valde helt olika veckor för de olika tidningarna, men då vi vill kunna jämföra tidningarna med varandra så kommer alla tidningar ha samma syntetiska vecka. Vår urvalsram består av 37 stycken tidningar med sex- och sju dagars utgivning. Då endast åtta av dessa tidningar har sju dagars utgivning så har vi valt att inte titta på söndagar eftersom chansen att vi bara slumpar ut tidningar med sju dagars utgivning är väldigt liten. Röda dagar ingår inte heller i undersökningen eftersom det inte publiceras tidningar då.

Genom att slumpa ut dagar från hela kalenderåret 2013 kan vi således, förutom att generalisera resultatet till de svenska lokala- och regionala dagstidningarna med minst sex dagars utgivning och en upplaga på minst 15 000 per dag, generalisera resultatet från sportsidorna under de utvalda dagarna till hela årets utgivning bortsett från söndagar. Undersökningen blir därmed representativ för kalenderåret 2013 måndagar-lördagar.

4.2.3 Undersökningens genomförande

För att kunna generalisera resultatet till andra grupper och situationer krävs det att man har gjort ett representativt urval. Det genomförande som i störst utsträckning utesluter skevheter kallas sannolikhetsurval (Bryman, 2011, s. 168-169). Vi kommer göra ett sådant för att kunna generalisera resultatet från de undersökta tidningarnas sportsidor till alla andra svenska lokala- och regionala dagstidningar som uppfyller de tidigare nämnda kriterierna.

Den variant av sannolikhetsurval som vi kommer att använda oss av är ett klusterurval (Bryman, 2011, s. 186-188). Det innebär att vi har gjort en flerstegsprincip där vi har valt något först och sedan något annat: i vårt fall antal utgivningsdagar, antal upplagor per dag och sedan landsdelar, för att få ett nationellt urval.

I ett första steg har vi således valt ut samtliga svenska lokala- och regionala dagstidningar med sex- eller sju dagars utgivning och minst 15 000 upplagor per dag. Urvalsramen består följaktligen av 37 stycken lokala- och regionala dagstidningar. Därefter delar vi in tidningarna till den landsdel de tillhör: Norrland, Svealand eller Götaland. Av de tidningar som ingår i urvalsramen tillhör då nio tidningar Norrland, elva tidningar Svealand och 17 tidningar Götaland. Utifrån det slumpar vi sedan ut två tidningar från varje landsdel, vilket ger oss sex tidningar från hela landet som kommer att granskas i undersökningen. Detta gör vi genom ett obundet slumpmässigt urval (Bryman, 2011, s. 183-184), vilket innebär att vi gör förteckningar över alla tidningar i sina respektive landsdelar och därefter, med hjälp av kalkylprogrammet *Microsoft Excel* och funktionen ”*Slump*”, slumpar ut två tidningar från varje landsdel. De tidningar som slumpades ut var följande:

Från Norrland – *Tidningen Ångermanland & Gefle Dagblad*.

Från Svealand – *Nerikes Allehanda & Värmlands Folkblad*.

Från Götaland – *Smålandsposten & TTELA (Trollhättans tidning – Elfsborgs läns allehanda)*.

Därefter slumpar vi på samma sätt ut en syntetisk vecka med dagarna måndag-lördag från var och en av våra tre tidsperioder för att även det urvalet ska bli representativt. De dagar som slumpades ut från kalenderåret 2013 var följande:

Från tidsperiod 1 (januari-april) – *måndag 21 januari, tisdag 22 januari, onsdag 6 mars, torsdag 14 februari, fredag 1 mars, lördag 30 mars*.

Från tidsperiod 2 (maj-augusti) – *måndag 24 juni, tisdag 23 juli, onsdag 8 maj, torsdag 8 augusti, fredag 2 augusti, lördag 3 augusti*.

Från tidsperiod 3 (september-december) – *måndag 16 december, tisdag 26 november, onsdag 2 oktober, torsdag 17 oktober, fredag 29 november, lördag 21 december*.

Undersökningen kommer således att göra nedslag på 18 enskilda dagar i var och en av de sex slumpade tidningarna under kalenderåret 2013. Undersökningen består då av 108

tidningsexemplar och i dessa ett antal enheter, det vill säga texter, som ska granskas. Insamlandet av material till studien kommer att genomföras i nyhetsarkivet *Mediearkivet* (URL: *Mediearkivet 1*, 2014), en tjänst som automatiskt sparar dagstidningarnas färdigredigerade sidor i PDF-format. Anledningarna till att vi använder oss av just *Mediearkivet* är flera: det är en enkel och snabb väg att samla in material, det är billigare än om vi skulle köpa alla tidningar, och det sparar på miljön när vi tittar på webben i jämförelse med om vi hade behövt ha alla exemplar i pappersformat.

4.3 Bakgrundsfakta om de undersökta tidningarna

De tidningar som ingår i undersökningen är *Tidningen Ångermanland*, *Gefle Dagblad*, *Nerikes Allehanda*, *Värmlands Folkblad*, *Smålandsposten* samt *TTELA (Trollhättans tidning – Elfsborgs läns allehanda)*.

Tidningen Ångermanland grundades år 2000 och ges ut från Härnösand. Tidningen hade 2013 en upplaga på 17 000 och ges ut mellan måndagar och lördagar. *Gefle Dagblad* har funnits sedan år 1895 och har utgivningskommunen Gävle. Tidningen hade 2013 en upplaga på 23 400 och ges ut alla dagar i veckan. *Nerikes Allehanda*, med utgivningskommunen Örebro, grundades år 1843. Den hade under 2013 en upplaga på 49 800 per dag. Tidningen ges ut sju dagar i veckan. *Värmlands Folkblad* ges ut i Karlstad. Tidningen, som grundades 1918, hade under 2013 en upplaga på 16 200 per dag och ges ut sex dagar i veckan, mellan måndagar och lördagar. *Smålandsposten* ges ut i Växjö. Tidningen grundades år 1866 och hade 2013 en upplaga på 34 900 per dag. Den ges ut sex dagar i veckan, mellan måndagar och lördagar. *TTELA*, som grundades 1906, står för *Trollhättans tidning – Elfsborgs läns allehanda*. Fortsättningsvis kommer vi dock att referera till tidningen som *TTELA*. Utgivningsorten för *TTELA* är *Trollhättan* och den hade under 2013 en upplaga på 24 100 per dag. Den ges ut mellan måndagar och lördagar (URL: *Dagspress 1*, 2014).

4.4 Vetenskapsrådets rekommendationer rörande Forskningsetik

Vetenskapsrådet i boken *God Forskningssed* har sammanställt en lista (2011, s. 12) som ger en översiktlig bild av de forskningsetiska överväganden som man ska ta hänsyn till när man genomför en undersökning. Listan ser ut som följande:

- 1) Du ska tala sanning om din forskning.
- 2) Du ska medvetet granska och redovisa utgångspunkterna för dina studier.
- 3) Du ska öppet redovisa metoder och resultat.
- 4) Du ska öppet redovisa kommersiella intressen och andra bindningar.
- 5) Du ska inte stjäla forskningsresultat från andra.
- 6) Du ska hålla god ordning i din forskning, bl.a. genom dokumentation och arkivering.
- 7) Du ska sträva efter att bedriva din forskning utan att skada människor, djur eller miljö.
- 8) Du ska vara rättvis i din bedömning av andras forskning. (Vetenskapsrådet, 2011, s. 12).

Detta är punkter som vi noga tar i beaktande när vi genomför vår studie. För vår del är det väldigt viktigt att vår forskning blir rätt och sann. Då vi följer alla kriterier man ska göra när man genomför en vetenskaplig forskning så har vi ingen anledning att fara med osanning. Vår utgångspunkt är *mediernas representation av genus på de lokala- och regionala sportsidorna* och detta är en utgångspunkt vi noga har vägt fram och tillbaka för att få den så tydlig som möjligt och för att kunna bryta ner den i variabler som vi sedan kan använda oss av i vårt kodschema. Målet med vår forskning är enbart att skaffa ny kunskap, då vi anser att det var ett tag sedan som någon i Sverige senast tittade på detta område. Vi har inte blivit sponsrade eller har andra bakomliggande orsaker att bedriva vår forskning. Allt vårt material; hur vi gått tillväga och vad vårt resultat blir, kommer vi tydligt att redogöra för i vår uppsats. Allt vi gör under forskningens gång dokumenterar vi och vi kommer att redogöra för det som är relevant i vår uppsats. Vi har gjort en grundlig litteratursökning och redovisat för liknande forskningar i vår uppsats, för att tydligt visa vad som har gjorts tidigare och hur vi kommer bygga vidare på detta. Då vi gör en kvantitativ studie så kommer inte vi ha kontakt med varken människor eller djur och då vi kommer att välja ut studiens tidningar genom ett representativt urval så pekar vi inte ut människor eller tidningar på ett sätt som blir ett förtal. Vi kommer bara att redogöra, utan värderingar och utan att mena att skada någon, vad vi har kommit fram till. Gällande miljön så kommer vi att titta på tidningar på nätet, så vi sparar på miljön genom att inte sitta med papper. Punkt åtta pratar om tidigare forskningar igen, vi anser att vi är rättvisa i vår bedömning av tidigare forskning och att vi har redogjort för allt som där är relevant för ändamålet samtidigt som vi har skrivit om det på ett objektiva sätt.

4.5 Pilotundersökning

Enligt Bryman (2011, s. 294) kan det innan starten av en innehållsanalys vara bra att göra en pilotundersökning för att se hur väl alla variabler fungerar. Det kan dessutom

reda ut om det finns några oklarheter i kodschemat. Vi valde att göra en pilotundersökning där vi tittade på tidningarna *Barometern* och *Norran* och en utgivningsdag som inte ingick i den faktiska undersökningen. Pilotundersökningen genomfördes därmed på tidningar som gavs ut under 2014, ett kalenderår som vi inte alls behandlar i den faktiska undersökningen. Datumet vi valde var måndagen den 10 februari. Pilotundersökningen var givande framförallt i det syftet att vi fick en bra tidsmässig uppfattning om hur lång tid det skulle ta att analysera varje tidningsexemplar. Vi hade från början planerat att utgå från en syntetisk vecka, måndag-lördag, under varje kvartal. Detta skulle motsvara 24 utgivningsdagar. Efter att via pilotundersökningen ha fått en bild av den tidsmässiga åtgången kortade vi dock ner undersökningens omfång från 24 till 18 utgivningsdagar, vilket innebar att vi delade in kalenderåret i tre tidsperioder istället för fyra och tog en syntetisk vecka med måndag-lördag från varje tidsperiod av dessa tre.

Bryman (2011, s. 297) menar att det är svårt att utforma en kodningsmanual som inte till viss del bygger på tolkning från den som kodar materialet. Detta noterade vi i pilotundersökningen, då det fanns en rad oklarheter i variabelvärdernas egentliga betydelse. Vi fick följaktligen utveckla dessa så att resultatet inte skulle kunna bli olikartat beroende på vem som kodade materialet. De värden som vi fick definiera tydligare var till variablerna om var texten är placerad på en sida, vilken typ av text det gäller samt vem texten handlar om. Dessutom la vi till två extra variabler som svarar på om en text ligger i exempelvis sportsidornas främre eller bakre del samt om den puffas för på tidningens allra första sida i a- eller b-del.

4.6 Metodproblem

Pilotstudien hjälpte oss i syftet att utveckla variablernas betydelse och vi rekommenderar därför att genomföra en pilotstudie så att inte enheterna kan tolkas på olika sätt. Vi ansåg dock i efterhand att vi hade kunnat föra in fler variabelvärden för att i högre grad utesluta alternativ som ”annat” eller ”går ej att utläsa”. En variabel som på det sättet ofta vållade problem var variabel 10, vart enheterna ligger på en sida. Detta på grund av att somliga enheter stundtals fanns på platser som vi inte alls hade förutspått, som exempelvis en notis mitt på en resultatsida. Vi fick i sådana fall applicera variabelvärdet ”*annat*”. Det hade varit fördelaktigt att ha ännu fler alternativ för att undvika detta.

Ett annat variabelvärde som hade varit önskvärt att applicera under en variabel var gällande mängden kvinnor och män som representerades i bilder. Våra variabelvärden svarade på om det fanns mer eller mindre kvinnor respektive män när båda könen representerades på en enskild bild, och således framgick det inte om det exempelvis var åtta män och en kvinna eller om det var två män och en kvinna på bilden. Hur många personer som fanns totalt på bilderna hade kunnat vara relevant att undersöka i avseendet hur många enskilda kvinnor respektive män som totalt sett deltog på bilder.

När texter handlade om såväl kvinnor som män så låg ofta delen rörande kvinnor i slutet av texten. Vår studie besvarar vem texten handlar om och vem som oftast får komma till tals, men den säger inte något om *vart* i texten kvinnor respektive män placeras när en enhet behandlar båda könen. För att få svar på det hade variabeln därför kunnat utökas med ett variabelvärde som exempelvis ”båda, där det rapporteras om män i början av texten”. Detta hade dock tagit avsevärt mycket längre tid att genomföra.

Ett annat problem som vi är medvetna om med studien är att de undersökta tidningarna ofta kopierade material från nyhetsbyrån TT. Den flitiga användningen av TT:s texter innebar att många tidningar använde sig av samma material, vilket i sin tur innebär att det finns det en viss risk att resultatet under andra veckodagar hade blivit helt annorlunda om TT hade publicerat helt andra typer av texter. Resultatet gällande den jämna könsfördelningen på svenska lokala- och regionala dagstidningars sportsidor avgörs således till stor del av vad TT publicerar under utgivningsdagen. Å andra sidan anser vi inte att det är någon ursäkt att en ojämn könsfördelning beror på vad TT har gjort – redaktionen i fråga har alltså tagit ett beslut och valt ut något som en nyhet framför något annat.

4.7 Reliabilitet och validitet

För att en undersökning ska vara reliabel ska mätningen vara pålitlig och följdriktig. Om undersökningen genomförs på nytt ska den alltså kunna ge samma resultat (Bryman, 2011, s. 49). Då vi var två som kodade materialet var det således av stor vikt att måtten var stabila och att vi tolkade enheterna på samma sätt. För att lyckas med det genomförde vi först en pilotstudie, där vi noterade i vilka situationer vi hade tolkat vissa enheter på olika sätt så att vi kunde definiera variabelvärdena tydligare. På så sätt kunde vi sedan bedöma och mäta enheterna på samma sätt i den egentliga undersökningen.

Vi satt dessutom bredvid varandra under kodningen, så att de eventuella problem som trots allt dök upp kunde diskuteras och sedan hanteras i samförstånd. Genom att göra på det här sättet minimerade vi tolkningsfelen och vi anser därför att undersökningen hade en hög reliabilitet. Eftersom vi var väldigt noga med hur enheterna skulle tolkas så hade vi gjort på samma sätt om undersökningen genomfördes på nytt, och vi hade då också nått samma resultat.

Om en undersökning ska nå en hög validitet ska den ha besvarat vad den säger att den ska besvara (Bryman, 2011, s. 50). Det är därför viktigt att undersökningens problem och syfte hänger ihop med de utformade frågeställningarna och de variabler som ingår i kodschemat. För att stärka validiteten i vår undersökning var vi noggranna med att ta oss igenom processen steg för steg. Vi inledde studien med att konkretisera problemet, varefter vi utformade studiens verkliga syfte, de frågeställningar som stämde in på syftet och de underfrågor till frågeställningarna som avsåg besvara problemet. Ett kodschema med tillhörande kodinstruktioner utvecklades slutligen för att med variabler och variabelvärden ge svar på det vi ämnade få svar på och ingenting annat. Vi anser därför att vi har nått en hög validitet.

5 Resultat och analys

I detta kapitel redovisar vi för våra resultat samt analyserar dessa i förhållande till teorier och tidigare forskning. Vi tittar även på hur skillnaderna över landet såg ut.

5.1 Analysenheter

I studien har vi undersökt 2005 analysenheter. Med en analysenhet menas redaktionellt material, texter, på sportsidorna i de tidningar som ingår i undersökningen. Vi har valt att titta på alla slags texter som på något sätt är producerade av eller utvalda av redaktionen och som innehåller redaktionellt material. Det kan vara artiklar, notiklar, notiser, krönikor, bildlådor och TT-texter. De 2005 analysenheter vi har undersökt kommer från sex olika tidningars sportsidor som har studerats under 18 enskilda dagar. Totalt har undersökningen bestått av 108 tidningsexemplar.

I tabellerna har vi valt att ange resultaten från varje undersökt tidning i procent. Detta beror på att vi vill kunna jämföra tidningarna emot varandra, och eftersom de inte har samma antal enheter är det lättare att se skillnaderna om vi anger varje tidnings resultat i procent. I tabell 1 handlar exempelvis 52 av 242 texter i Tidningen Ångermanland om damidrott medan 66 av 369 texter i Gefle Dagblad handlar om damidrott. Trots att det är fler texter om damidrott i Gefle Dagblad har Tidningen Ångermanland en högre andel texter om damidrott och en lägre andel texter om herridrott, vilket innebär att Tidningen Ångermanland har en jämnare genusrepresentation. Med bakgrund av detta anser vi att det är relevant att ange resultaten i procent.

5.2 Hur ser genusrepresentationen ut?

Tabell 1 visar hur ofta de undersökta tidningarna rapporterar om dam- respektive herridrott. Tabellen visar även hur ofta en text handlar om båda könen samt när en text inte handlar om idrottsutövande i huvudsak, utan istället om exempelvis en idrottsarena. Stundtals har det inte heller gått att utläsa om det exempelvis handlar om dam- eller herridrott i texten.

Tabell 1: Redaktionella texter som handlar om dam- respektive herridrott (procent)

	Norrländ:		Svealand:		Götaland:	
	Tidningen Ångermanland	Gefle Dagblad	Nerikes Allehanda	Värmlands Folkblad	Smålands-posten	TTELA*
Antal texter	242	369	266	486	308	334
<i>Varav i procent:</i>						
Damidrott	21.5	17.9	15.8	17.1	20.8	20.4
Herridrott	58.3	66.7	72.2	63.0	64.0	61.7
Båda	19.0	13.6	9.8	17.3	12.7	15.3
Ingen idrott	0	0	0.4	0.8	1.3	0.9
Går inte att utläsa	1.2	1.9	1.9	1.9	1.3	1.8
Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

*TTELA står för Trollhättans tidning – Elfsborgs läns allehanda

Som resultatet i tabell 1 visar har Tidningen Ångermanland procentuellt sett rapporterat mest om damidrott på sina sportsidor i jämförelse med de andra undersökta tidningarna. I Tidningen Ångermanland handlar ungefär var femte text enbart om damidrott.

Det är också samma tidning som omfattar herridrott i lägst grad och det är också denna tidning som rapporterar mest om idrotter som innefattar både kvinnor och män i samma text. Nerikes Allehanda är den tidning som utesluter damidrott i högst grad för att istället vara den tidning som rapporterar mest om herridrott, då tidningen endast i 15,8 procent av fallen skriver om damidrott. Samtliga tidningar rapporterar alltså överlägset mest om herridrott, då differensen mellan dam- och herridrott alltid är över 30 procentenheter och då samtliga tidningar skriver om herridrott i mer än hälften av fallen. Störst bortfall, när det inte går att utläsa vad texten handlar om, är det i Gefle Dagblad, Nerikes Allehanda samt Värmlands Folkblad. Det var dessa tidningar som i högst grad tog för givet att läsaren skulle veta vilket kön det var som utövade en viss sport. Den tidning där flest antal texter totalt sett handlar om damidrott är Värmlands Folkblad där 83 texter handlar om damidrott. Men den här tidningen hade också 306 texter om herridrott, det var alltså den tidning som har publicerat flest texter och den procentuella andelen sjunker då i jämförelse mot andra tidningar.

Tabell 2 visar om det är kvinnor, män, båda könen eller ingen person alls som är huvudperson när en text handlar om både dam- och herridrott.

Tabell 2: Huvudperson i de redaktionella texter som handlar om både dam- och herridrott i samma text (procent)

	Norrland:		Svealand:		Götaland:	
	Tidningen Ångermanland	Gefle Dagblad	Nerikes Allehanda	Värmlands Folkblad	Smålands-posten	TTELA*
Antal texter	46	50	26	84	39	51
Kön, varav i procent:						
Kvinna	15.2	10.0	15.4	21.4	23.1	19.6
Man	45.7	46.0	38.5	28.6	48.7	43.1
Båda könen	32.6	28.0	46.2	39.3	28.2	21.6
Ingen person	6.5	16.0	0.0	10.8	0.0	15.7
Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

*TTELA står för Trollhättans tidning – Elfsborgs läns allehanda

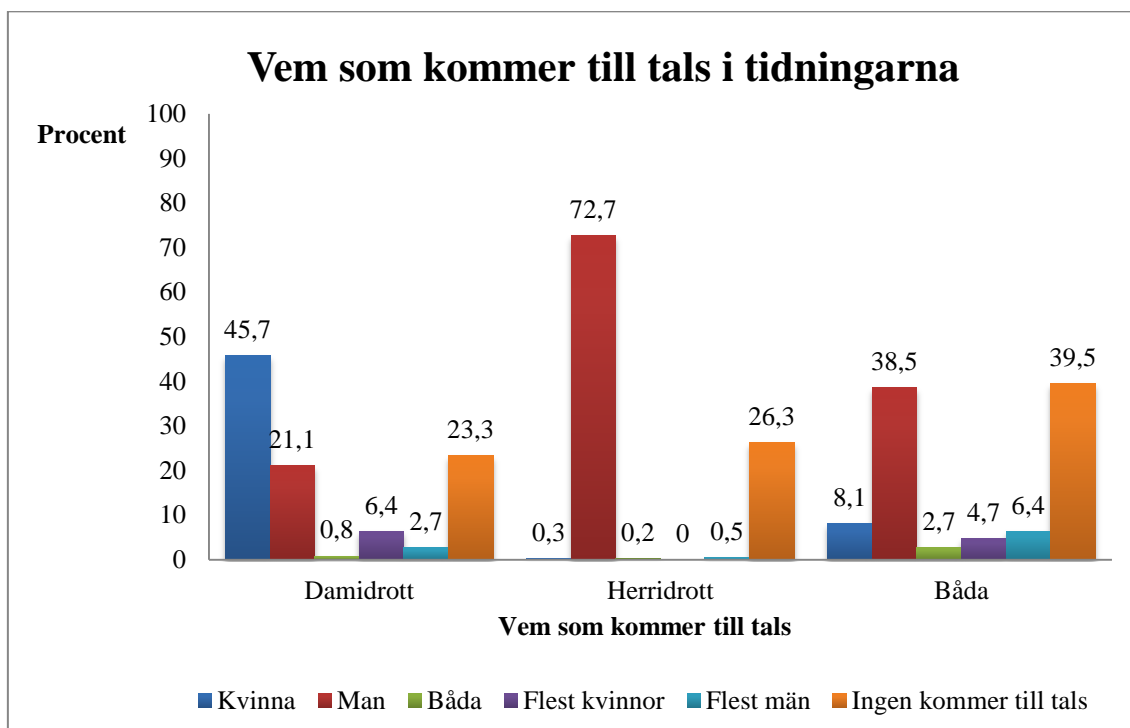
Som resultatet i tabell 2 visar handlar texterna oftast om män när det gäller både dam- och herridrott i samma text. Det innebär att när texterna handlar om båda könen utövande är det männen som får större plats i egenskap av att det är deras insatser man

skriver mest om. Smålandsposten är den tidning som, procentuellt sett, i högst grad låter kvinnor stå som huvudpersoner i texter som handlar om båda könen, i 23,1 procent av fallen. Men det är också den tidning där män oftast är huvudpersoner, i 48,7 procent av fallen. I Nerikes Allehanda handlar nästan hälften, 46,2 procent, av texterna om båda könen. Gefle Dagblad är den tidning där kvinnor förekommer mest sällan som huvudpersoner, då endast 10 procent av texterna låter kvinnor vara huvudpersoner trots att det handlar om både dam- och herridrott. Värmlands Folkblad har jämnast fördelning mellan könen när både dam- och herridrott förekommer i samma text. Där handlar det om kvinnor i 21,4 procent av fallen och om män i 28,6 procent av fallen.

I de texter som handlar om antingen dam- eller herridrott, inte båda samtidigt, är det nästan uteslutande samma kön på utövare som på huvudperson i texten. Resultatet är således inte intressant att uppvisa i tabellformat. I texter om herridrott förekom kvinnor som huvudpersoner en gång vardera i tre tidningar: i Gefle Dagblad, Nerikes Allehanda samt i TTELA. I Tidningen Ångermanland, Värmlands Folkblad och Smålandsposten förekom aldrig kvinnor som huvudpersoner inom herridrott. När det handlade om texter om damidrott med män som huvudpersoner var det nästan samma resultat: i Gefle Dagblad och Värmlands Folkblad var män huvudpersoner i texter om damidrott en gång vardera, och i Smålandsposten var det män som var huvudpersoner två gånger. I övriga tidningar var män aldrig huvudpersoner i texter om damidrott, eller tvärt om.

Män får dock ofta komma till tals, trots att de inte alltid är huvudpersoner. Figur 1 visar det sammanlagda resultatet från de sex tidningarna när vi tittat på vem som får komma till tals flest gånger, via citattecken, i texter om dam- respektive herridrott eller texter med båda könen.

Figur 1: Vem som kommer till tals i de redaktionella texter som handlar om damidrott, herridrott eller båda (procent)

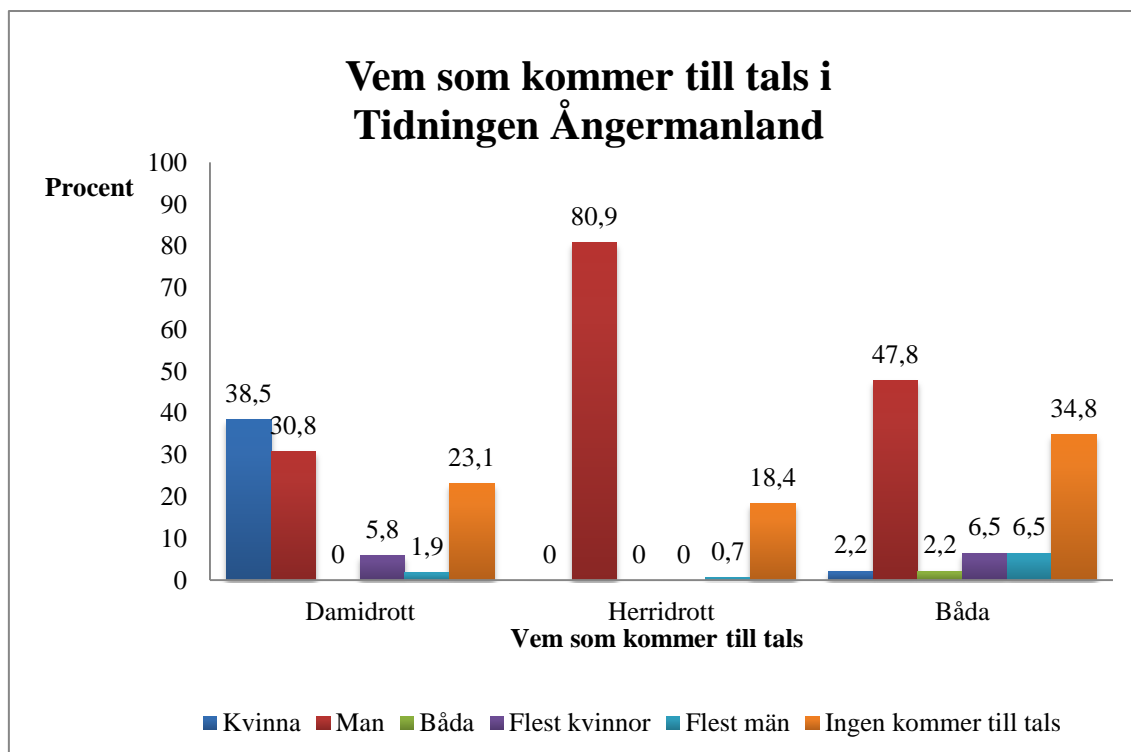

Resultatet i figur 1 visar att män kommer till tals oftast i våra undersökta tidningar. De kommer inte bara till tals ofta när det gäller herridrott utan även flest gånger när det gäller texter som berör båda könen idrottsutövande. Männerna kommer till tals nästan hälften så mycket som kvinnorna gör i texter om damidrott. I texter om just damidrott är det i 21,1 procent av texterna som enbart män får komma till tals, medan enbart kvinnor får uttala sig i 45,7 procent av texterna som behandlar damidrott. När det kommer till herridrott däremot är det nästan uteslutande män som får komma till tals. Sammanlagt är det i 72,7 procent av texterna enbart män som kommer till tals, medan det i 0,3 procent av fallen enbart är kvinnor som får uttala sig om herridrott. I 0,2 procent av fallen har män och kvinnor lika många citattecken i texterna om herridrott, medan det i 0,5 procent av fallen är båda könen fast fler män som uttalar sig inom herridrotten. När det gäller texter som handlar om både dam- och herridrott är det i 38,5 procent enbart män som får uttala sig i texterna. Endast 8,1 procent av texterna innehåller enbart citat från kvinnor. Det är vanligast att ingen får uttala sig när det handlar om både dam- och herridrott, följt av herridrott. Flest citat brukar det alltså vara i texter om damidrott.

Samma variabel, vem som får komma till tals, är intressant att titta noggrannare på i tre av de sex tidningarna. Figur 2 visar vilka som får komma till tals i Tidningen

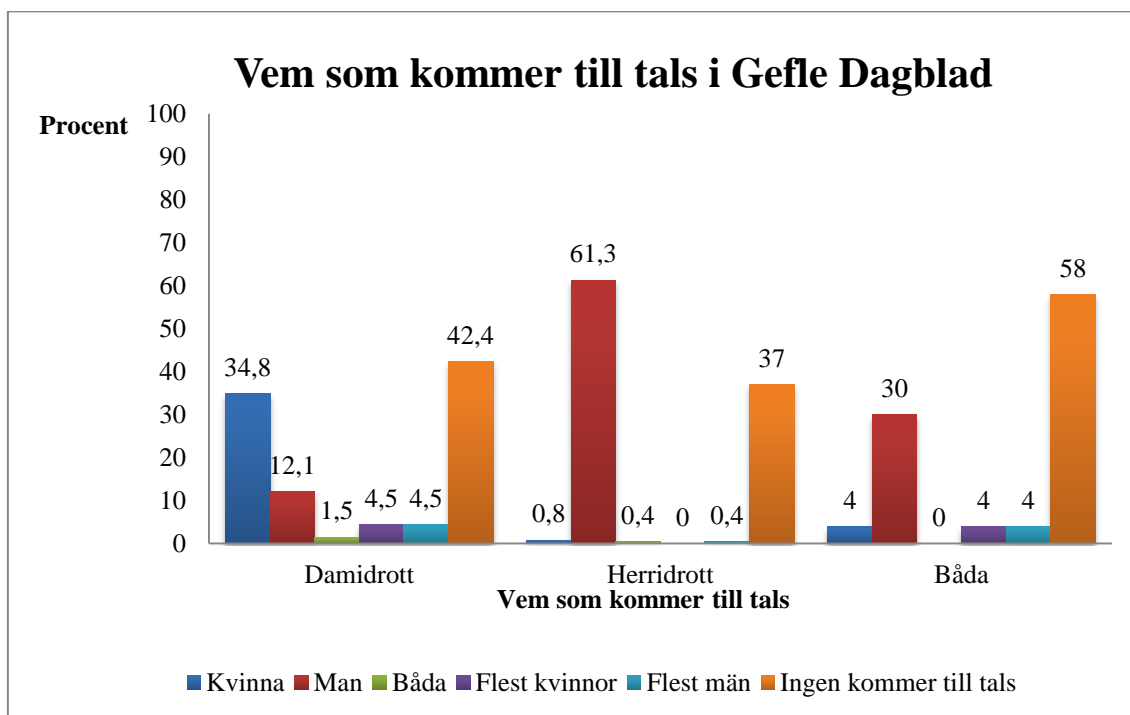
Ångermanland. Figur 3 visar vilka som får komma till tals i Gefle Dagblad och i figur 4 framgår det vilka som får komma till tals i Nerikes Allehanda.

Figur 2: Vem som kommer till tals i de redaktionella texter som handlar om damidrott, herridrott eller båda i Tidningen Ångermanland (procent)

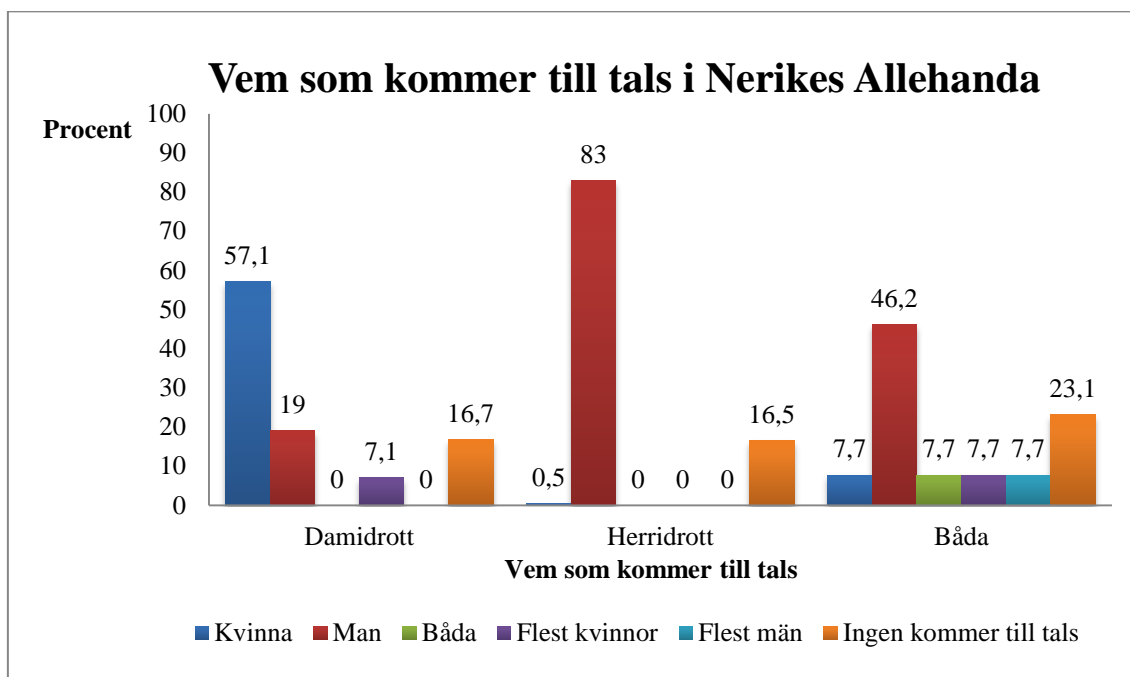
I Tidningen Ångermanland dominerar männen i intervjuer. I texter om damidrott är det bara i 38,5 procent av fallen som enbart kvinnor får komma till tals samtidigt som det nästan lika ofta, i 30,8 procent av fallen, enbart är män som får uttala sig om damidrott. När det kommer till herridrott finns det citat av enbart män i 80,9 procent av fallen. Kvinnor uttalar sig aldrig på egen hand, men i 0,7 procent av fallen får kvinnor säga något där det ändå är fler män som kommer till tals. När det är både dam- och herridrott i samma text är det också oftast enbart män som kommer till tals, då de gör det i nästan hälften av fallen. Enbart kvinnor kommer i texter om både dam- och herridrott till tals i 2,2 procent av fallen.

Figur 3: Vem som kommer till tals i de redaktionella texter som handlar om damidrott, herridrott eller båda i Gefle Dagblad (procent)

Gefle Dagblad är den tidning där det mest sällan förekommer intervjuer över huvud taget. I texter om damidrott får ingen komma till tals i 42,4 procent av texterna. I texter om herridrott får ingen komma till tals i 37 procent av texterna och i texter med både dam- och herridrott får ingen komma till tals i 58 procent av texterna. När någon väl får komma till tals är det oftast män. I de texter som berör både dam- och herridrott innehåller 30 procent av texterna enbart citat från män, medan 4 procent av texterna enbart innehåller citat från kvinnor. Detta är lika ofta som då båda könen kommer till tals fast kvinnor har flest citattecken, samt då båda könen kommer till tals fast männen har fler citattecken. Samtidigt har enbart kvinnor citattecken i 0,8 av texterna om herridrott, medan enbart män får komma till tals i 12,1 procent av texterna som handlar om damidrott.

Figur 4: Vem som kommer till tals i de redaktionella texter som handlar om damidrott, herridrott eller båda i Nerikes Allehanda (procent)

Nerikes Allehanda är den tidning där det är högst andel av enbart män som uttalar sig i texter om herridrott, samt högst andel där enbart kvinnor uttalar sig i de texter som handlar om damidrott. Kvinnorna uttalar sig ensamma i Nerikes Allehanda i 57,1 procent av texterna om damidrott, medan enbart männen uttalar sig i 83 procent av texterna om herridrott. I texterna om damidrott är det dessutom i 19 procent av fallen enbart män som kommer till tals, samtidigt som det å andra sidan endast är i 0,5 procent av fallen inom herridrott då kvinnor får uttala sig på något sätt. När det gäller både dam- och herridrott i samma text får oftast männen uttala sig. Citat enbart från män förekommer i 46,2 procent av fallen, samtidigt som enbart kvinnor då får uttala sig i 7,7 procent av fallen. Detta är lika ofta som när båda könen uttalar sig lika ofta, då det är båda könen men fler kvinnor som får uttala sig samt då det är båda könen men fler män som får uttala sig.

Sammanfattningsvis visar resultatet i figur 1–4 att det i texter om damidrott oftast är enbart kvinnor som uttalar sig, samtidigt som det i texter om herridrott oftast är enbart män som uttalar sig. Kvinnor kommer nästan aldrig till tals i texter om herridrott men män kommer ofta till tals i texter om damidrott. I texter om både dam- och herridrott är det i samtliga tidningar vanligast att enbart män kommer till tals, men det är sällan

enbart kvinnor eller båda könen som kommer till tals. Med andra ord är det oftast män som får uttala sig på de undersökta tidningarnas sportsidor.

5.2.1 Analys av genusrepresentation

Enligt liberalfeministiska teorier är det en otillräcklig representation av kvinnor i medierna (Minić, 2007, s. 287). Sett till vårt resultat riktas denna teori också kritik mot sportsidorna i de tidningar som vi har undersökt. Totalt sett handlar 375 av 2005 texter om damidrott, medan 1288 texter handlar om herridrott. Det innebär att 19 procent av alla texter handlar om damidrott och 64 procent av alla texter handlar om herridrott. Resterande del av texterna handlar om både dam- och herridrott, ingen person alls eller så går det inte att utläsa. När Andersson genomförde sin undersökning (2004, s. 25) tittade hon enbart på de texter som fokuserade på dam- eller herridrott, och inte på de texter som berörde sport i allmänhet, både dam- och herridrott eller att det inte gick att utläsa. För att jämföra med Anderssons resultat får vi således räkna bort den delen som har kodats som både och, ingen person alls eller att det inte går att utläsa. Då ger vår studie ett resultat på 23 procent texter som handlar om damidrott och 77 procent texter om herridrott av de 1663 enheter som fokuserar på just dam- eller herridrott. Anderssons resultat (2004, s. 25) visar att det sammanlagt i de tre undersökta tidningarna år 2003 var 20 procent texter om damidrott och 80 procent texter om herridrott. Med hänsyn till eventuella felmarginaler går det därför inte att säga att genusrepresentationen har blivit särskilt mycket jämnare under de tio år som har passerat sedan Anderssons (2004) studie.

Om vi tittar på hur genusrepresentationen såg ut fördelat över de tre landsdelarna så var det i Norrland 19 procent av texterna som handlade om damidrott och 63 procent av texterna som handlade om herridrott. Resterande del handlade om både och, ingen person eller att det inte gick att utläsa. I Svealand handlade 17 procent av texterna om damidrott och 66 procent av texterna om herridrott. I Götaland handlade 20 procent av texterna om damidrott och 63 procent av texterna om herridrott. Resultatet skiljde sig således inte nämnvärt i olika delar av landet – överallt var det mindre än en femtedel om damidrott, mer än tre femtedelar om herridrott och ungefär en femtedel om annat. Enligt teorin om agenda-setting är de frågor som presenteras mer kontinuerligt viktigare än de frågor som förekommer mer sällan (Coleman, McCombs, Shaw och Weaver, 2009, s. 147-148). Resultatet i vår undersökning visar att medierna presenterar frågor

om herridrott mer frekvent än frågor om damidrott. Detta innebär enligt teorin om agenda-setting att det finns en risk att frågor om herridrott uppfattas som viktigare för allmänheten än frågor om damidrott. Jarlbro talar (2013, s. 30) samtidigt om att det inte kan bildas opinion om något det inte skrivs om, och då det skrivs mer om herridrott är det troligare att publiken bildar opinion om just herridrott. Publikens uppmärksamhet riktas alltså mer mot herridrott än mot damidrott eftersom medierna har dirigerat deras uppmärksamhet dit, vilket innebär att medierna tycks ha uppfattningen att herridrott är viktigare att rapportera om än damidrott.

Enligt den radikalfeministiska synen på könets natur så formas människor av samhället och historien (Gemzöe, 2003, s. 49). Då idrott länge ansågs vara en typiskt manlig sysselsättning och då det genom historien alltid har rapporterats mer om herridrott (Wallin, 1998, s. 90) så menar alltså den radikalfeministiska teorin att befolkningen har lärt sig att det är mer män som håller på med idrott och att det därför ska vara mer herridrott i medierna. Ur ett radikalfeministiskt perspektiv kan man då anta att sportjournalisterna ser det som mer självklart att rapportera om herridrott, vilket kan vara en förklaring till den ojämna genusrepresentationen på de undersökta tidningarnas sportsidor. Männen är då, som Lindén och Milles konstaterar (1995, s. 9), en norm medan kvinnorna utgör en avvikelse i sportrapporteringen.

Liberal- och radikalfeministiska teorier menar att medierna är som en spegel (Minić, 2007, s. 296). Enligt Riksidrottsförbundet var antalet aktiva medlemmar mellan 6-80 år i Riksidrottsförbundets medlemsorganisationer under 2013 fördelat på 42 procent kvinnor och 58 procent män (URL: Riksidrottsförbundet 1, 2013). Enligt dessa teorier bör således texterna om dam- respektive herridrott vara fördelade på samma sätt: 42 procent kvinnor och 58 procent män. Men då vår undersökning visar att andelen texter om damidrott är ungefär 19 procent innebär det att medierna, enligt dessa teorier, speglar samhället fel och att denna spegel ger en skev bild av verkligheten. Medierna levererar då inte den korrekta och allsidiga nyhetsförmedlingen som de enligt de journalistiska spelreglerna utgivna av Pressens Samarbetsnämnd (2010, s. 7) bör göra.

Om vi tittar på undersökningens resultat ur ett poststrukturellt feministiskt perspektiv så menar de att medierna skapar en verklighet och att de som ofta får synas och höras i medierna är personer i maktställningar (Minić, 2007, s. 296). Då resultatet visar att

herridrott oftare förekommer på tidningarnas sportsidor samt att män oftare kommer till tals än kvinnor innebär det enligt denna teori att det på sportsidorna är just män som har en maktställning medan kvinnor utgör en minoritetsgrupp. Medierna har då skapat en verklighet som innebär att män får makten inom sportvärlden. Även Dahlé talar (2008, s. 464) om att idrotten i hög grad styrs av män och att det är en överrepresentation av män i maktställningar inom idrotten. Detta framgår av figur 1, som visade att enbart män i ungefär var femte text om damidrott fick uttala sig medan det jämförelsevis bara var 0,3 procent enbart kvinnor som uttalade sig i texter om herridrott. Även i Anderssons undersökning (2004, s. 29) var det ofta män som fick komma till tals i texter om damidrott, samtidigt som det även där ytterst sällan var tvärtom.

Genusrepresentationen är inte heller jämn sett till vilka som förekommer som huvudpersoner i de texter som ska röra både dam- och herridrott. Enligt liberalfeministiska teorier är kvinnor och män i grunden lika och de bör därför få lika rättigheter i det offentliga rummet (Gemzöe, 2003, s. 38-39). En text som ska röra både dam- och herridrott bör således ha lika många kvinnor som män som huvudpersoner för att de ska ha samma rättigheter. Ändå föreligger det vara så att det oftare är män som är huvudpersoner än att båda könen är huvudpersoner i Tidningen Ångermanland, Gefle Dagblad, Smålandsposten och TTELA. Som det framgår i tabell 2 är män huvudpersoner i upp emot hälften av texterna i dessa fyra tidningar. Endast i två tidningar, Nerikes Allehanda och Värmlands Folkblad, är det oftast båda könen som får vara huvudpersoner i texter som rör både dam- och herridrott – men män förekommer alltså oftare än kvinnor som huvudpersoner. Om resultatet tolkas utifrån liberalfeministiska teorier så har kvinnor och män alltså inte lika rättigheter i det offentliga rummet och sportjournalisterna tycks då inte anse att kvinnor och män är lika mycket värda (Gemzöe, 2003, s. 31; s. 38-39).

Enligt Jarlbro (2006, s. 8) har medierna en viktig del i vad vi upplever som viktigt och intressant, och om medieinnehållet till stor del handlar om män, om vad män gör och med män som källor så finns det, menar Jarlbro, en risk att våra tolkningar skapas utifrån ett manligt perspektiv. Jarlbro menar (2006, s. 8) att detta innebär att det som brukar kallas för den ”allmänna opinionen” istället blir den ”manliga opinionen”, vilket innebär att halva befolkningen utesluts och att allmänhetens intresse istället är mäns intresse. Vår undersökning visar att männen är de som får störst utrymme, oftast

kommer till tals och oftast är huvudpersoner. Detta bör då innebära att våra tolkningar av sportsidorna skapas utifrån ett manligt perspektiv. Vi har alltså här i Sverige, tolkat utifrån vad Jarlbro skriver (2006, s. 24), ett demokratiproblem då männen har större möjligheter till att få sina åsikter hörda.

5.3 Hur har dam- respektive herridrott nyhetsvärderats?

Tabell 3 visar förekomsten av sportpuffar på tidningarnas a- eller b-del. Tabellen visar vad tidningarna oftast puffar vidare för att läsa om – och i vilken typ av puff.

Tabell 3: Förekomsten av sportpuffar för dam- respektive herridrott på tidningarnas a- eller b-del (procent)

	Norrland:		Svealand:		Götaland:	
	Tidningen Ångermanland	Gefle Dagblad	Nerikes Allehanda	Värmlands Folkblad	Smålands-posten	TTELA*
Antalet största puff med bild	2	2	7	4	16	1
<i>Varav i procent:</i>						
Damidrott	50.0	50.0	14.3	50.0	25.0	0.0
Herridrott	50.0	50.0	85.7	50.0	62.5	100.0
Båda	0.0	0.0	0.0	0.0	12.5	0.0
Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Antalet mindre puffar med bild	15	11	38	14	17	23
<i>Varav i procent:</i>						
Damidrott	33.3	0.0	15.8	35.7	11.8	13.0
Herridrott	53.3	90.9	71.1	57.1	82.4	65.2
Båda	13.3	9.1	13.2	7.1	5.9	21.7
Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Antalet mindre puffar utan bild	7	3	18	45	18	7
<i>Varav i procent:</i>						
Damidrott	28.6	0.0	11.1	15.6	5.6	28.6
Herridrott	71.4	100.0	66.7	68.9	83.3	42.9
Båda	0.0	0.0	22.2	15.6	11.1	28.6
Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

*TTELA står för Trollhättans tidning – Elfsborgs läns allehanda

Det finns sammanlagt 32 sportpuffar som är tidningens största puff med bild. Nio av dessa berör damidrott. Smålandsposten har totalt sett flest största puffar med bild för

damidrott, fyra stycken. Tidningen Ångermanland, Gefle Dagblad och Värmlands Folkblad har dock störst procentsats för damidrottspuffar som är de största med bild, men detta motsvarar bara en puff vardera. Hälften av dessa tidningars största sportpuffar gäller damidrott. Av de största puffarna berör det lika ofta eller oftare herridrott, sett till samtliga tidningar. Av de 118 mindre puffarna med bild berör det i samtliga tidningar oftare herridrott. I Tidningen Ångermanland och Värmlands Folkblad är det ungefär en tredjedel av de mindre puffarna med bild som berör damidrott. Totalt sett till antal så är det flest mindre puffar med bild som gäller damidrott i Nerikes Allehanda, där det är sex puffar om damidrott. Även i de 98 mindre puffarna utan bild berör det oftare herridrott i samtliga tidningar. Tidningen Ångermanland och Smålandsposten har procentuellt sett oftast puffat för damidrott, men Värmlands Folkblad är den tidning som totalt sett till antal har flest mindre puffar utan bild om damidrott, sju stycken.

Med 14 puffar har Värmlands Folkblad i någon form av puff oftast berört damidrott. Procentuellt sett puffar dock Tidningen Ångermanland oftast för damidrott, då de gör det i var tredje puff. Gefle Dagblad har bara en puff för damidrott, vilket är minst av tidningarna både sett till procent och det totala antalet puffar. Det kan konstateras att 44 av 248 puffar handlar om damidrott medan 172 puffar handlar om herridrott. Resterande puffar handlar om både dam- och herridrott i samma text.

Vi har också tittat på vart, om man räknar tidningens alla sportsidor, en text ligger.

Tabell 4–5 visar vart på tidningarnas sportsidor texter om dam- respektive herridrott ligger.

Tabell 4: Vart på sportsidorna hamnar texter om damidrott (procent)

	Norrland:		Svealand:		Götaland:	
	Tidningen Ångermanland	Gefle Dagblad	Nerikes Allehanda	Värmlands Folkblad	Smålands-posten	TTELA*
Antal texter	52	66	42	83	64	68
<i>Varav i procent:</i>						
Första sida	9.6	9.1	19.0	6.0	4.7	10.3
Främre del	36.5	42.4	33.3	62.7	40.6	41.2
Mitten	11.5	12.1	11.9	9.6	1.6	8.8
Bakre del	42.3	36.4	35.7	21.7	53.1	39.7
Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

*TTELA står för Trollhättans tidning – Elfsborgs läns allehanda

Tabell 5: Vart på sportsidorna hamnar texter om herridrott (procent)

	Norrland:		Svealand:		Götaland:	
	Tidningen Ångermanland	Gefle Dagblad	Nerikes Allehanda	Värmlands Folkblad	Smålands-posten	TTELA*
Antal texter	141	246	192	306	197	206
<i>Varav i procent:</i>						
Första sida	18.4	24.0	17.2	12.1	13.7	12.6
Främre del	49.6	39.4	45.3	49.3	33.5	34.0
Mitten	8.5	6.5	12.0	5.9	3.0	15.5
Bakre del	23.4	30.1	25.5	32.7	49.7	37.9
Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

*TTELA står för Trollhättans tidning – Elfsborgs läns allehanda

Resultatet visar att texter om damidrott oftast hamnar i den främre eller bakre delen av tidningens sportsidor, men sällan på sportdelens förstasida. Högst andel damidrott på den första sportsidan i en tidning är det i Nerikes Allehanda, där ungefär var femte text om damidrott hamnar på sportens förstasida. I Smålandsposten hamnar endast 4,7 procent, var 20:e text om damidrott, på första sidan i sportdelen. I texterna om herridrott hamnar det flest texter i tidningens främre del, men i tidningarna Smålandsposten och TTELA hamnar texter om herridrott oftare i den bakre delen. När det gäller herridrott hamnar betydligt fler av texterna på sportens förstasida, jämfört med damidrott. I Gefle Dagblad hamnar nästan var fjärde text om herridrott på den första av tidningens sportsidor. Värmlands Folkblad är den tidning där lägst andel av herridrottstexterna hamnar på sportens förstasida, då 12,1 procent gör det.

I Tidningen Ångermanland och i Nerikes Allehanda hamnar fler texter om damidrott i den bakre än i den främre delen av tidningen, men fler texter om herridrott hamnar i den främre än i den bakre delen. I TTELA är det tvärtom – texterna om damidrott hamnar i högre grad i den främre delen än i den bakre delen, men texterna om herridrott hamnar i högre grad i den bakre än i den främre delen. I Gefle Dagblad och i Värmlands Folkblad hamnar både texter om dam- och om herridrott oftare i den främre än i den bakre delen. I Smålandsposten hamnar både texter om dam- och om herridrott oftare i den bakre än i den främre delen.

Tabell 4–5 visar dock endast hur många procent av damidrottstexterna som hamnar vart och hur många procent av herridrottstexterna som hamnar vart. Om vi däremot tittar sammanlagt på vad som hamnar på sportsidornas allra första sida så finns det 252 texter som hamnar där. 13,5 procent av de texterna handlar om damidrott, 82,5 procent av

texterna handlar om herridrott och 4 procent handlar om dam- och herridrott i samma text. Med andra ord är det överlägset mest herridrott på sportens förstasidor.

I undersökningen har vi förutom att titta på samtliga sportsidor som en klump även tittat på vart texterna ligger på en enskild sida, beroende på om det är dam- eller herridrott. Av de texter som slås upp allra störst och går över två sidor, mittuppslag, handlar endast tio stycken om damidrott medan 86 texter handlar om herridrott och åtta texter om såväl dam- som herridrott i samma text. Texter om damidrott utgör därmed mindre än 10 procent av alla texter som går över två sidor medan texter om herridrott däremot utgör cirka 83 procent av de texter som går över två sidor. Det finns 170 stycken texter som täcker en sida, och av dessa handlar 20 procent, 34 texter, om damidrott medan två tredjedelar av texterna, 112 stycken, handlar om herridrott. Sett till de två största placeringarna av texter, över två sidor eller över en sida, dominerar således herridrott. Det finns dock betydligt fler texter om herridrott, vilket innebär att de får större procentsatser på samtliga delar av vart en text ligger på en sida. Om vi med bakgrund av detta enbart tittar på damidrott, som det rapporteras om i 375 texter, hamnar 2,6 procent av texterna om damidrott på ett mittuppslag medan cirka 9 procent av texterna om damidrott täcker en sida. De flesta texterna om damidrott, cirka 43 procent, hamnar i spalter. Om vi enbart tittar på herridrott hamnar nästan 7 procent av texterna om herridrott på ett mittuppslag medan nästan 9 procent av texterna om herridrott täcker en sida. Även inom herridrott hamnar de flesta texterna i spalter, men där är det en siffra på cirka 41 procent av det totala antalet texter om herridrott.

Vi har dessutom undersökt vad det är för typer av texter om dam- och herridrott. Av det totala antalet 1102 stycken artiklar som finns på tidningarnas sportsidor så handlar 218 artiklar om damidrott och 691 stycken artiklar om herridrott. Ungefär var femte artikel, cirka 20 procent, handlar alltså om damidrott. Av de 702 notiser som finns på tidningarnas sportsidor handlar 19 procent, totalt 134 notiser, om damidrott, medan 456 notiser handlar om herridrott. Av de 137 notiklar som förekommer på tidningarnas sportsidor handlar 19 stycken om damidrott och 97 stycken om herridrott. Det finns endast en krönika om damidrott men 30 krönikor om herridrott. Tre krönikor handlar dessutom om både dam- och herridrott. Bildlådor är den enda enhet där det är oftare handlar om damidrott än om herridrott – det finns i tidningarna två bildlådor om damidrott och två om både dam- och herridrott men inga bildlådor om herridrott.

Om vi tittar på damidrott separat så handlar 375 texter om just damidrott. Om man tittar på dessa 375 texter om damidrott skriver tidningarna vid cirka 58 procent av fallen artiklar, cirka 36 procent notiser, cirka 5 procent notiklar, cirka 0,5 procent bildlådor, cirka 0,3 procent krönikor och cirka 0,3 procent någon annan enhetstyp.

Tidningarna har sammanlagt rapporterat om herridrott 1288 gånger. Cirka 54 procent av texterna om herridrott är artiklar, cirka 35 procent är notiser, cirka 7,5 procent är notiklar, cirka 2 procent är krönikor och cirka 1 procent av texterna om herridrott gäller andra enhetstyper.

Tabell 6 visar hur ofta män och kvinnor förekommer på de bilder som finns på sportsidorna. Den visar också när båda könen förekommer på en bild och i så fall om det är fler män eller kvinnor på bilden, eller om det är lika många män och kvinnor.

Tabell 6: Förekomsten av kvinnor och män på sportsidornas bilder (procent)

	Norrland:		Svealand:		Götaland:	
	Tidningen Ångermanland	Gefle Dagblad	Nerikes Allehanda	Värmlands Folkblad	Smålands-posten	TTELA*
Antalet bilder	164	162	115	248	158	146
<i>Varav i procent:</i>						
Kvinna	25.6	25.3	18.3	23.4	22.8	20.5
Man	66.5	67.9	75.7	70.6	72.2	69.9
Båda, lika många	3.7	3.1	1.7	1.2	0.0	1.4
Flest kvinnor	1.2	2.5	1.7	3.2	2.5	2.1
Flest män	3.0	1.2	2.6	1.6	2.5	6.2
Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

*TTELA står för Trollhättans tidning – Elfsborgs läns allehanda

Resultatet i tabell 6 visar att bilder på enbart män förekommer i mer än två tredjedelar av fallen i samtliga tidningar. Av de bilder som finns har Tidningen Ångermanland jämnast könsfördelning, då var fjärde bild föreställer enbart kvinnor samtidigt som var tredje bild innehåller bara män. Värmlands Folkblad har flest bilder totalt sett och följaktligen också flest bilder med enbart kvinnor på, 58 stycken. När båda könen finns med på bilden är det i Värmlands Folkblad oftast flest kvinnor på dessa bilder. I Tidningen Ångermanland är det när båda könen finns med på bild oftast lika många kvinnor som män, vilket det också är i Gefle Dagblad. I Nerikes Allehanda och TTELA

är det oftast flest män på bilder där båda könen finns med, medan det i Smålandsposten finns lika många bilder där det syns flest kvinnor som de bilder där det syns flest män. Sammanlagt är det 228 av 993 bilder som visar enbart kvinnor på bild, vilket motsvarar 23 procent av antalet bilder på tidningarnas sportsidor.

De sporter som i undersökningen dominerar på tidningarnas sportsidor är fotboll och ishockey, följt av innebandy. Tabell 7 visar hur många texter om dessa tre sporter som handlar om dam- respektive herridrott.

Tabell 7: Sporter fördelade efter dam- respektive herridrott (procent)

	Norrland:		Svealand:		Götaland:	
	Tidningen Ångermanland	Gefle Dagblad	Nerikes Allehanda	Värmlands Folkblad	Smålands-posten	TTELA*
Fotboll, antal texter:	43	77	73	92	74	98
<i>Varav i procent:</i>						
Damidrott	30.2	9.0	15.1	13.0	20.3	8.2
Herridrott	69.8	87.0	83.6	81.5	75.7	85.7
Båda	0.0	3.9	1.4	5.4	4.1	6.1
Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Ishockey, antal texter:	68	93	68	105	69	28
<i>Varav i procent:</i>						
Damidrott	1.5	6.5	2.9	1.0	2.9	3.6
Herridrott	97.0	93.5	97.1	99.0	97.1	89.3
Båda	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	7.1
Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Innebandy, antal texter:	15	9	6	30	31	7
<i>Varav i procent:</i>						
Damidrott	46.7	33.3	33.3	33.3	41.9	57.1
Herridrott	20.0	44.4	66.7	50.0	54.8	42.9
Båda	33.3	22.2	0.0	16.7	3.2	0.0
Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

*TTELA står för Trollhättans tidning – Elfsborgs läns allehanda

Resultatet i tabell 7 visar att rapporteringen om ishockey är extremt manligt inriktad. Den tidning som har lägst andel herrishockey är TTELA. Där handlar ändå rapporteringen till 89,3 procent om herrarnas utövande. Mest rapportering om damishockey är det procentuellt sett i Gefle Dagblad där 6,5 procent av deras ishockeytexter handlar om kvinnor.

Även i rapporteringen om fotboll dominerar herrarna. I Tidningen Ångermanland handlar en tredjedel av fotbollstexterna om damfotboll, vilket är klart mest av de sex tidningarna. I samtliga tidningar är mer än två tredjedelar av texterna om herrfotboll. Den tredje mest förekommande sporten på de undersökta tidningarnas sportsidor är innebandy. Här är representationen av dam- respektive herridrott betydligt jämnare. Innebandytexter om damer är alltid minst en tredjedel av det totala antalet innebandytexter. I Tidningen Ångermanland och TTELA är det fler texter om daminnebandy än om herrinnebandy. I Tidningen Ångermanland handlar dessutom var tredje innebandytext om såväl damer som herrar i samma enhet. Om vi däremot jämför med ridsport, som det rapporteras om i betydligt lägre grad än de tre dominerande sporterna, är kvinnor överlägset mest omskrivna – i cirka 74 procent av texterna om ridsport handlar det om damidrott.

5.3.1 Analys av hur dam- respektive herridrott har nyhetsvärderats

Enligt teorin om nyhetsvärdering så har material, som det på tidningens allra första sida puffas för att man ska läsa vidare om, ett högre nyhetsvärde (Wallin, 1998, s. 126).

I tabell 3 ser vi att 172 av sammanlagt 248 sportpuffar handlar om herridrott, vilket är mer än två tredjedelar av alla sportpuffar som finns i de undersökta tidningarna. Kopplat till teorin om agenda-setting, att medierna har inflytande över vad publiken skapar åsikter om (Strömbäck, 2014, s. 101), innebär detta att de undersökta tidningarna tycks vara mer måna om att publiken ska skapa åsikter om herridrott eftersom de i högre grad trycker på att publiken ska läsa de texter som handlar om herridrott.

Å andra sidan handlar betydligt fler texter om herridrott än om damidrott, så att det finns fler puffar om herridrott är kanske inte särskilt konstigt. Om man istället tittar på hur många av texterna om dam- respektive herridrott som fick någon puff så är det cirka 12 procent av texterna om damidrott som det puffas för och cirka 13 procent av alla texter om herridrott som har någon form av puff. Detta visar att en nästan lika stor andel av texterna om damidrott som andelen texter om herridrott får puffar.

Det är därför möjligt att det hade funnits fler puffar om damidrott om det hade funnits fler texter om damidrott och det hade således varit intressant att se hur puff fördelningen hade sett ut om dam- respektive herridrott hade fått lika många texter. Men som vi tidigare konstaterade finns det alltså fler puffar om herridrott än om damidrott i dag och herridrott har därmed, sett till förekomsten av puffar, ett högre nyhetsvärde enligt teorin om nyhetsvärdering.

Wallin menar också (1991, s. 31) att en nyhet har större värde ju längre fram i tidningen den hamnar – och resultatet visar även här att herridrott har högre nyhetsvärde eftersom 208 av de 252 texter som förekommer på de första sidorna av sportdelen handlar om just herridrott.

Enligt Häger (2009, s. 110–114) avgörs en nyhets storlek av hur viktig och relevant den är. De texter som har fått störst utrymme är de som har gått över två sidor eller täckt en sida – och även här dominerar herridrott. Av de texter som går över två sidor handlar cirka 83 procent om herridrott och mindre än 10 procent om damidrott. De texter som täcker en sida handlar i ungefär två tredjedelar av fallen om herridrott, i jämförelse mot de cirka 20 procent som handlar om damidrott. Detta betyder enligt teorin om nyhetsvärdering att herridrott anses vara mer viktigt och relevant än damidrott eftersom texter om herridrott får större utrymme på sportsidorna.

En text får även större utrymme om den innehåller bilder. I 228 av de 993 bilderna som existerar i de undersökta tidningarna är det enbart kvinnor på bild. Detta motsvarar 23 procent av det sammanlagda antalet bilder på sportsidorna. Av de 993 bilderna visar 697 enbart män. Även detta resultat tyder på att herridrott upplevs ha högre nyhetsvärde än damidrott eftersom de får fler bilder till sina texter. Inräknat med de bilderna där båda könen förekommer finns kvinnor med på totalt 296 bilder, cirka 30 procent, medan männen finns med på 783 bilder, cirka 79 procent. Liberalfeministiska mediekritiker menar att kvinnor är underrepresenterade i medierna (Minić, 2007, s. 287), vilket överensstämmer med bildrepresentationen på de undersökta tidningarnas sportsidor. Männen dominerar alltså inte bara i text utan också på bild, vilket också bidrar till en sned maktbalans i demokratin då hälften av mänskligheten har svårare än den andra halvan att synas i medierna (Jarlbro, 2013, s. 27).

Wallins undersökning (1998, sid. 92) visade att 17 procent av bilderna år 1995 enbart var på kvinnor, vilket kan jämföras med de 23 procent som resultatet blev i vår studie av år 2013. Kvinnor fanns dock år 1995 med på 21 procent av bilderna, att jämföra med de cirka 30 procent av bilderna som kvinnor nu förekom på. Det är därmed en ökning i procentenheter både gällande fler bilder på enbart kvinnor samt gällande fler bilder där kvinnor förekommer år 2013 än år 1995. Nästan tio år senare visade Anderssons undersökning (2004, s. 24) att kvinnor var huvudpersoner på bilderna i ungefär 30

procent av fallen. Vi har inte tittat på hur ofta kvinnor är huvudpersoner på bilderna utan bara på hur ofta de förekommer – men vi kan konstatera att kvinnor lika ofta förekommer på bilder 2013 som de var huvudpersoner 2003.

Resultatet i Wallins forskning (1998, s. 92) visade att 13 procent av artiklarna och 11–12 procent av notiserna år 1995 handlade om damidrott. I vår studie handlar 20 procent av artiklarna och 19 procent av notiserna om damidrott. Det finns därmed en viss skillnad i procentenheter mellan år 1995 och år 2013 vilket bör innebära att damidrott ändå nyhetsvärderas högre i dag än vad det gjorde år 1995. När tidningarna väljer vilken typ av text dam- respektive herridrott ska få så skiljer det sig inte särskilt mycket åt. Damidrott har ungefär lika många notiser som artiklar, och likadant är det för herridrotten. Det enda som skiljer sig avsevärt mellan dam- respektive herridrott är antalet krönikor, där herridrotten dominerar. Sportjournalistiken påverkas enligt Wallin (1998, s. 40) av de enskilda journalisternas intressen, och att sportjournalisterna väljer att ha mer åsikter om herridrott, genom att skriva krönikor, tyder på att de har ett större intresse av herridrott.

Det går tydligt att se journalisternas intressen även i vilka sporter som får utrymme i tidningen. Enligt radikalfeministiska teorier är kvinnor förtryckta just på grund av sitt kön (Gemzöe, 2003, s. 49), och det kan vi se genom att jämföra ishockey med ridsport. Inom ridsport, en sport där det 2012 fanns 151 000 medlemmar i Riksidrottsförbundets medlemsförbund (URL: Riksidrottsförbundet 1, 2013), förekom det sammanlagt 54 texter i undersökningen. Inom ishockey, en sport där det 2012 fanns 119 630 medlemmar i Riksidrottsförbundets medlemsförbund (URL: Riksidrottsförbundet 1, 2013), förekom det sammanlagt 440 texter i undersökningen. Ishockey fick alltså mer bevakning än ridsport, trots att det är över 30 000 fler medlemmar inom ridsport. Vi konstaterade tidigare att texterna om ishockey var extremt manligt inriktade medan texterna om ridsport mestadels handlade om kvinnor. Det faktumet är dock inte särskilt förvånande eftersom andelen kvinnor som var medlemmar inom en ishockeyförening år 2012 var 6 procent, samtidigt som andelen kvinnor som var medlemmar i en ridsportförening år 2012 var 90 procent (URL: Riksidrottsförbundet 1, 2013). Det som är värt att uppmärksamma är snarare att den typiskt manliga sporten ishockey fick större medieutrymme än den typiskt kvinnliga sporten ridsport trots att ishockey är en betydligt mindre sport sett till det totala antalet utövare. Det tycks då vara så att

journalisterna anser att typiskt manliga idrotter är mer viktiga och intressanta än idotter som utförs av kvinnor – och kvinnorna har i så fall förtryckts just för att de är kvinnor.

6 Diskussion och sammanfattning

I detta avslutande kapitel diskuterar vi våra resultat och ger förslag på fortsatt forskning inom området.

6.1 Slutsats

Undersökningen har ämnat åskådliggöra hur genusrepresentationen såg ut på sportsidorna i svenska lokala- och regionala dagstidningar med sex- eller sjudagarsutgivning och minst 15 000 upplagor per dag under 2013. De frågeställningar som studien avses besvara är följande:

- 1) Hur ser genusrepresentationen ut?
- 2) Hur har dam- respektive herridrott nyhetsvärderats?
- 3) Hur skiljer sig genusrepresentationen åt i landet?
- 4) Hur ser genusrepresentationen ut jämfört mot förr i tiden?

För att besvara hur genusrepresentationen såg ut på de undersökta tidningarna tittade vi på hur ofta det rapporterades om dam- respektive herridrott, vilka som fick vara huvudpersoner i texterna samt vem som fick komma till tals. Trots att antalet aktiva medlemmar mellan 6-80 år i Riksidrottsförbundets medlemsorganisationer under 2013 var fördelat på 42 procent kvinnor och 58 procent män (URL: Riksidrottsförbundet 1, 2013) är det långt ifrån fördelat på samma sätt på de undersökta tidningarnas sportsidor. Damidrott fick inte samma möjligheter och rättigheter som herridrott att dela på medieinnehållet på tidningarnas sportsidor – då endast 19 procent av alla texter handlade om damidrott medan 64 procent av alla texter handlade om herridrott. Jämför man endast de texter som handlar om dam- eller herridrott så handlade 23 procent av texterna om damidrott och 77 procent av texterna om herridrott.

Det var inte heller jämnt fördelat gällande vilka som fick förekomma som huvudperson i texterna. I de texter som gällde damidrott var det visserligen oftast kvinnor som fick denna roll och i texter om herridrott var det oftast män, men när det gällde texter som utövades av båda könen var det oftast män som fick vara huvudperson.

Män fick inte heller bara uttala sig i texter om herridrott utan ofta även i texter om damidrott, medan kvinnor ytterst sällan uttalade sig i texter om herridrott. I texter som utövades av båda könen dominerade också männen sett till citat. Medierna representerar således inte genus på ett jämställt och objektiva sätt – damidrott är underrepresenterat på alla punkter.

För att besvara frågeställningen om hur dam- respektive herridrott har nyhetsvärderats tittade vi på vad tidningen puffade för, vart i sportdelen dam- respektive herridrott låg, vart på en enskild sida texterna låg, vilka texttyper det var, om något kön oftare fick utrymme på bild samt om det i de sporter som det var populärast att rapportera kring förekom fler män eller kvinnor. Vi konstaterade att herridrott inte bara fick mer utrymme, utan att det också nyhetsvärderades högre. Detta eftersom texter rörande mäns utövande oftare fick fler puffar, låg längre fram i tidningen, fick större utrymme på enskilda sidor och fick större typer av texter än vad texter rörande kvinnors utövande fick. Att damidrott endast fick en enda krönika i jämförelse mot de 30 som gällde herridrott är dessutom ett faktum som talar för att damidrott inte upplevs vara lika intressant som herridrott hos skribenterna. Detta eftersom sportjournalisterna hellre har åsikter om herridrott än om damidrott. Det var också fler bilder på män, men det kan samtidigt konstateras att enbart kvinnor procentuellt sett oftare figurerade på bilder än i texter med enbart kvinnor. De sporter som tidningarna rapporterade allra mest om var fotboll, ishockey och innebandy. Inom fotboll och ishockey handlade en majoritet av texterna om herridrott. I de texter som handlade om innebandy var det betydligt jämnare fördelat mellan dam- och herridrott.

Vi besvarade frågeställningen om hur det såg ut i landet genom att sammanfoga resultatet från de två tidningar som hörde till respektive landsdel och sedan jämföra landsdelarna sinsemellan. Resultatet visade att det inte var några större skillnader – män dominerade överallt och det var i samtliga landsdelar ungefär var femte av samtliga texter som handlade om damidrott. Det går därmed inte att säga att sportrapporteringen är mer jämställd i vissa delar av landet.

Slutligen tittade vi på hur det såg ut jämfört med den tidigare forskning som hade genomförts inom området. Resultatet visade att det inte var några anmärkningsvärda skillnader i förhållande till den forskning gjord av Ulf Wallin (1998) och den gjord av

Ulrika Andersson (2004) som undersökte tidningar år 1995 respektive år 2003. Det ska dock sägas att studien inte var en replikation av dessa undersökningar och vi är således medvetna om att resultatet inte är helt jämförbart med de forskningar som Wallin (1998) och Andersson (2004) genomförde.

Undersökningen gäller svenska lokala- och regionala dagstidningar med minst sex dagars utgivning och minst 15 000 upplagor per dag. Eftersom vi har gjort ett representativt urval kan resultatet generaliseras till andra svenska lokala- och regionala dagstidningar som uppfyller samma kriterier. För de 37 tidningar som ingick i urvalsramen kan vi därmed säga att det inte är en jämn könsfördelning på sportsidorna under 2013.

6.2 Diskussion

Att damidrott i undersökningen fick såväl mindre utrymme som att det nyhetsvärderades lägre betyder att kvinnor har mindre tillgång till det offentliga rummet. De får då svårare att göra sina röster hörda och att skapa opinion. Att männen dominerar på sportsidorna innebär, enligt Jarlbro, att den allmänna opinionen har blivit den manliga opinionen (2006, s. 8) och på sportsidorna är det då en snedvriden maktbalans.

Det är inte en jämställd genusrepresentation på de undersökta tidningarnas sportsidor år 2013, oavsett om man tittar på resultatet av samtliga sporttexter i tidningarna eller bara på resultatet av de texter som fokuserar på antingen dam- eller herridrott. Både enskilt och när man sammanfattar tidningarnas resultat väljer de att rapportera om herridrott i en mycket högre grad än vad de väljer att rapportera om damidrott. Att herridrott upplevs som viktigare och får mer plats än damidrott var inte överraskande för oss. Att det däremot inte hade blivit särskilt mycket bättre än i Anderssons forskning (2004) som genomfördes tio år tidigare är mer överraskande. Vi kan återigen framhålla att resultatet inte är helt jämförbart mot Anderssons forskning eftersom det inte är en replikation av denna studie, men med bakgrund av Coakley och Pikes påstående (2009, s. 270) om att det i dag finns en bredare täckning av damidrott i medierna, förutspådde vi ändå att mängden damidrott skulle vara högre än en dryg femtedel av alla texter. Att fallet inte är så anser vi har att göra med Dahléns poäng om sportjournalisternas strukturerade mönster (2008, s. 96). De har gett vissa idrotter, herridrott, mer rapportering redan från början vilket har skapat en bild av att dessa idrotter väger tyngre. Det ger i sin tur ett

ökat läsarunderlag och större intäkter om man fortsätter rapportera om dessa idrotter (Dahlén, 2008, s. 96).

Enligt teorin om agenda-setting så är det medierna som avgör vad som blir viktigt för publiken och det är medierna som påverkar det folk pratar om (Coleman, McCombs, Shaw och Weaver, 2009, s. 147-148). När man tittar på sportjournalistiken i de stora lokal- och regionaltidningarna så blir det tydligt vad medierna tycker är viktigt: nämligen herridrotten. Enligt teorin om agenda-setting så är det alltså herridrotten som blir mest viktig även för publiken.

För att jämföra medieintresset med publikintresset kan vi, likt i inledningen av uppsatsen, titta närmare på antalet texter om fotboll i undersökningen och publikantalet på de högsta svenska fotbollsserierna för damer respektive herrar under kalenderåret 2013, året då tidningarna undersöktes. Av de 439 fotbollstexter som handlade om antingen dam- eller herridrott, inte texter om båda, var det 85 procent av texterna som gällde herrars utövande av fotboll. Det totala publiksnittet i herrarnas högsta fotbollsserie, Allsvenskan, låg på 7 627 åskådare per match under 2013 (URL: Svenska Fotbollförbundet 3, 2013). De undersökta tidningarna rapporterade i 15 procent av fotbollstexterna om damer. Det totala publiksnittet i damernas högsta fotbollsserie, Damallsvenskan, var på 741 åskådare per match under 2013 (URL: Svenska Fotbollförbundet 4, 2013). Det går inte säkert att säga att mängden texter om herrfotboll i tidningarna hänger ihop med hur många åskådare som kommer till männens fotbollsmatcher. Det är dock ändå ett faktum att det rapporteras mer om herrfotboll samtidigt som de har högre publiksiffror, medan det rapporteras mindre om damfotboll samtidigt som de har lägre publiksiffror.

När företag gör reklam så vill de såklart synas av så många som möjligt, och då publiken enligt teorin om agenda-setting blir lärda att föredra och titta på herridrott, så är det där pengarna hamnar. Vi kan exempelvis jämföra inkomsterna hos de två svenska fotbollsspelarna Zlatan Ibrahimovic och Lotta Schelin. Zlatan Ibrahimovic skrev år 2013 på ett nytt kontrakt med Paris-Saint Germain som innebar att han höjde sin årslön från 13,8 miljoner euro till 15 miljoner euro per år. Det nya kontraktet innefattade alltså drygt 130 miljoner kronor per år (URL: FotbollDirekt 1, 2013). Lotta Schelin däremot, en kvinna på samma elitnivå, med samma position och som också spelar i den franska ligan, skrev samma år på ett nytt kontrakt med klubben Lyon. Den nya årslönen landade

på drygt två miljoner kronor per år. Trots summan på ungefär 128 miljoner mindre än Zlatan Ibrahimovic refererade tidningen Expressen till att Schelin fick ett ”drömkontrakt” (URL: Expressen 1, 2013).

Damfotboll och herrfotboll är med andra ord två helt olika industrier med två helt olika möjligheter. De ekonomiska resurser som flödar inom herrfotbollen bör innebära att herrlag har råd att synas mer genom exempelvis reklamkampanjer, och när de syns mer så uppskattar publiken dem mer, enligt teorin om agenda-setting (Coleman, McCombs, Shaw och Weaver, 2009, s. 147-148). Och då publiken pratar mer om män så kan man anta att medierna rapporterar mer om män, då det är detta som medierna tror att publiken vill ha. Detta skulle alltså kunna anses vara en ond cirkel, där det för damidrottare är nästintill omöjligt att komma in. De får inte samma täckning i massmedierna, vilket innebär att de inte får lika mycket sponsring, vilket innebär att publiken inte ser dem lika mycket och således inte skapar starka band till dem. Och då publikens efterfrågan inte är lika stor så får damerna enbart lite utrymme i medierna.

Att det är mer herridrott än damidrott i tidningarna skulle också kunna förklaras med att fler män läser sportdelen i tidningarna (Andersson, 2004, s. 31-32). Å andra sidan kan det vara som Jarlbro noterar angående SVT (2006, s. 83), att kvinnor där kanske ägnar sportsändningarna mindre uppmärksamhet eftersom det inte rapporteras om de sporter som ligger i kvinnors intresse. Om det rapporteras om fler kvinnor på sportsidorna skulle det således kunna bli fler kvinnor som läser sportdelen – och tvärtom, att om det är fler kvinnor som läser sportdelen skulle det kunna rapporteras mer om kvinnor på sportsidorna.

Enligt den radikalfeministiska teorins konstruktivistiska syn på könets natur så skapas människan av samhället och historien (Gemzöe, 2003, s. 49). David Gauntlett (2008, s. 38-39) menar samtidigt att vissa forskare tror att våra identiteter är inlärd. Flickor och pojkar lär sig alltså som små hur de ska vara, vad de ska tycka om och hur de ska bete sig. Detta kan man koppla till sportjournalistiken. Gauntlett skriver om att viss forskning pekar på att barn lär sig från förebilder av samma kön (2008, s. 38). Som vår undersökning har visat så är det mycket mer män på sportsidorna. Männerna är och har alltid varit de som får mest utrymme inom sporten (Wallin, 1998, s. 90). Om man tittar på problemet ur denna vinkel kan man anta att små pojkar ser bilder på dessa män i tidningarna, ser dem utföra sina sporter på tv och se dem bli hyllade som hjältar. Pojkarna förstår att de är av samma kön och gör sporthjältarna till sina idoler. På så sätt

skulle man kunna anta att mäns sportintresse väcks redan här. Flickor å andra sidan ser att det är mest män inom sporterna så de lär sig att detta inte är deras plattform. Har man ingen eller få av samma kön att identifiera sig med inom sporten så kan man enligt det som Gauntlett skriver (2008, s. 38) anta att man letar efter människor av samma kön inom andra sammanhang än sporten. Då kvinnor är underrepresenterade inom sportjournalistiken, precis som liberalfeministiska teoriers kritik mot medierna menar (Minić, 2007, s. 287), så kan man enligt den radikalfeministiska teorins konstruktivistiska syn på könets natur (Gemzöe, 2003, s. 49) anta att kvinnor aldrig kommer lära sig att gilla sport och att människor aldrig kommer anse att sport är något som kvinnor håller på med. Detta eftersom historien har lärt människan att det inte brukar vara så. Det skulle innebära att kvinnor aldrig kommer bli rättvist representerade på sportsidorna, vilket enligt liberalfeministiska och radikalfeministiska teorier betyder att medierna fortsätter vara en förvrängd spegel av verkligheten (Minić, 2007, s. 290).

När vi har tittat på vem som uttalar sig i texterna så stämmer den poststrukturella feministiska mediekritiken om att det är en konstruerad verklighet där personer i maktställningar kommer till tals (Minić, 2007, s. 296). En anledning till att just män ofta uttalar sig inom damidrott har i vår studie visat sig vara att män ofta figurerar som tränare inom damidrott, de är i maktställningar och det är dessa som oftast intervjuas i tidningarna. En annan tänkbar anledning kan vara att män ofta sitter i förtroendeuppdrag och att de därför också intervjuas oftare. Om vi som exempel tittar på Svenska Fotbollförbundet var 77 procent av posterna i förbundsstyrelsen fördelade åt män år 2014 (URL: Svenska Fotbollförbundet 5, 2014). Då är det också troligare att männen får uttala sig. För att fler kvinnor ska komma till tals och för att medierna på så sätt ska nå en bättre genusrepresentation är det därmed troligt att kvinnor behöver försättas i fler maktställningar som exempelvis tränare eller i styrelser.

Enligt Gauntlett (2008, s. 13) har feminint alltid ansetts som något sämre än maskulint. Att vara feminin, alltså något som historiskt sett har varit ett karaktärsdrag för kvinnor, har varit något som inte har ansetts lika bra, något som antyder svaghet. De kvinnliga idrottarna är dock allt annat är svaga. Exempelvis hänvisar vi i inledningen av uppsatsen till när mångkamperskan Carolina Klüft benämndes som en ”idrottsman” av en tv-kommentator (Jarlbro, 2006, s. 95). Just ordvalet ”idrottsman” skulle kunna betyda att den manliga tv-kommentatorn tycker att Carolina Klüft är mer maskulin än feminin,

eftersom hon är duktig på idrott. Men inte ens detta är helt oproblematiskt. Enligt Gauntlett (2008, s. 12) blir nämligen kvinnor som saknar feminina drag kritiserade för just detta, de anses konstiga och annorlunda. Hur en kvinna än gör i detta fall blir hon alltså bestraffad. Är hon feminin är hon svag och kan inte vara bra på idrott, men är hon stark och maskulin är detta dåligt då hon saknar det feminina. Så hur ska man då göra som kvinna? Hur ska man i medierna bli accepterad bara som exakt den man är?

Enligt radikalfeministiska teorier så är kvinnor förtryckta just på grund av sitt kön (Gemzöe, 2003, s. 49). Enligt Gauntlett (2008, s. 13) är feminint något som anses svagt och mindre värt än maskulint. En föreställning är att kvinnor inte är lika bra på exempelvis fotboll och att de därför inte förtjänar att jämföras med de bättre herrarna. Denna åsikt har bland annat framförts av Zlatan Ibrahimovic (URL: Aftonbladet 1), och när denna Gud inom fotboll påstår det, visst måste det vara så, eller?

En annan fotbollsspelare, Anders Svensson, citeras i samma artikel, där han säger att kvinnor har det svårare då även de kvinnorna som håller till på den högsta nivån inom fotboll måste arbeta vid sidan om för att få vardagen att gå ihop. Kvinnorna anses alltså inte vara lika duktiga som herrarna på fotboll men kanske är den logiska förklaringen till detta enbart att herrarna får mer tid till träning, då detta är allt de behöver syssla med, samtidigt som damerna ska lyckas klämma in tid för träning då de samtidigt måste ha ett extrajobb vid sidan av. För att få en mer jämn könsfördelning på sportsidorna i tidningarna så behöver man kanske helt enkelt satsa mer på damerna. Får de möjlighet att träna mer så kommer det bli roligare för publiken att titta på. Blir det ett större intresse för damidrott så kommer medierna att rapportera mer om dem och syns de mer i medierna så kommer de få mer sponsring, vilket resulterar i att de får mer pengar, kan exponera sig själva mer och kan träna mer utan att behöva jobba vid sidan om.

Som vi nämnt tidigare så tittar andra journalister inom andra specialområden på sportsidorna och tar inspiration därifrån (Wallin, 1998, s. 6). Kanske skulle en jämnare könsfördelning på sportsidorna leda till en jämnare könsfördelning i resten av medierna, vilket är viktigt då man på FN:s fjärde världskvinnokonferens i Beijing år 1995 kom fram till att massmedierna är ett av de viktigaste fälten för att få jämställdhet mellan könen (Minić, 2007, s. 289). Kanske skulle ett mer jämställt resultat på sportsidorna göra att kvinnor anses mer värda i samhället och att de skulle sluta diskrimineras just för att de är kvinnor (Gemzöe, 2003, s. 49). Och kanske skulle detta leda till att idrotter utförda av kvinnor slutade ses som ett sekundärintresse och att man istället för att prata

om exempelvis damfotboll och fotboll, skulle börja kalla det damfotboll och herrfotboll. Enligt den radikalfeministiskt konstruktivistiska synen på könets natur, att vi lär oss vilka vi är genom samhället och historien (Gemzöe, 2003, s. 49), skulle fler kvinnor inom sportvärlden lära småflickor att sport även är något för dem. Då skulle flickor kunna identifiera sig med kvinnliga idoler och själva börja drömma om att bli nästa kvinnliga fotbollsgud. Kvinnor skulle inte längre vara underrepresenterade i medierna, vilket liberalfeministisk mediekritik menar (Minić, 2007, s. 287) och detta skulle innebära att kvinnor skulle få samma rättigheter till det offentliga rummet och vi skulle inte längre ha det demokratiproblem som Jarlbro menar finns i dag (2006, s. 24). Detta skulle lära den nya generationen att kvinnor är lika viktiga som män.

Jarlbro menar (2013, s. 94) att medierna har slentrianmässiga föreställningar om vad som utmärker manligt och kvinnligt och att detta ständigt återkommer i medieinnehållet. De har makt över genusordningen eftersom de ger ett kön, männen, tolkningsföreträde kring vad som är viktigt i världen. För att medierna ska använda en mer genusmedveten journalistik och vara ett mer demokratiskt forum, där alla är med på lika villkor, krävs det enligt Jarlbro (2013, s. 86) nya rutiner som innebär att man kan kontrollera innehållet ur ett genusperspektiv innan det publiceras. Det krävs att journalisterna inte bara vill förändra innehållet, de måste också veta på vilket sätt de ska göra det och ha en tro till att det faktiskt spelar roll för oss medborgare och hur vi uppfattar oss själva (Jarlbro, 2013, s. 94).

6.3 Förslag till fortsatt forskning

Vi noterade tidigt under vår undersökning att det, i de texter som handlade om både dam- och herridrott, oftast gavs större utrymme åt männen än åt kvinnorna. Det fanns även ett mönster som visade att i texter om båda könen så blev männen ofta omskrivna först, medan det handlade om kvinnor i slutet av texten. Detta var något vi fann intressant, men som vi inte kunde koda eftersom vi inte hade någon variabel för vart i en text det handlade om kvinnor respektive män. Ett förslag till fortsatt forskning är därför att undersöka hur ofta och varför männens utövande presenteras först när kvinnornas utövande kommer i andra hand av texter om båda könen.

I texter om dam- och herridrott noterade vi också att tonen skiljde sig beroende på vilket kön som utövade idrotten. Hur medierna rapporterar om en fråga eller händelse handlar

om den andra nivån av agenda-setting (Strömbäck, 2014, s. 107). Det var dock inget som ingick i vår undersökning eftersom vi bara använde den första nivån av agenda-setting. Att titta på semiotik och på vilket sätt journalisterna skriver om dam- respektive herridrott skulle därför också vara intressant att studera för att se om det finns några skillnader.

En intressant fråga som väcktes under studiens gång var huruvida kön på redaktören kan ha spelat roll för nyhetsurvalet. I tidningen TTELA fanns det exempelvis en kvinnlig redaktör för Ung sport. De sidor i tidningen som tillägnades Ung sport var också i betydligt högre grad tillägnade damidrott än i resterande tidningar, där män var sportchefer och hade det avgörande beslutet kring nyhetsurvalet. Vi anser att det vore intressant att närmare undersöka om det i allmänhet är så att nyhetsurvalet präglas av vem som har det avgörande beslutet, eller om det var en slump att en kvinna i maktposition resulterade i fler texter om kvinnor. Man skulle även kunna titta på om könet på journalisten påverkar vad denna skriver om. Vårt förslag är då att man väljer ut ett antal sportjournalister, både kvinnor och män, och följer deras arbete över en tid för att se om de rapporterar olika. Vi anser att det skulle vara intressant att titta på vad de skriver om, vem de skriver om och hur de skriver om det, alltså tonen i dessa texter.

Wallin (1998, s. 86-87) gjorde i sin undersökning av sju tidningar en åtskillnad mellan elitidrott, idrott på lägre nivå samt ungdomsidrott. Detta var inte något som vi genomförde i vår studie, eftersom det grundläggande syftet var att belysa åtskillnaden mellan dam- och herridrott i sin helhet och inte på olika nivåer. Som tidigare nämnt noterade vi dock att det på Ung Sport-sidorna i TTELA förekom damidrott i högre grad än i resterande del av tidningen. Frågan om huruvida genusrepresentationen ser annorlunda ut när medierna rapporterar om exempelvis ungdomsidrott än om elitidrott vore därmed återigen intressant att ta upp och forska vidare kring. Det skulle då vara relevant att jämföra resultatet med det resultat Wallin presenterade av sportrapporteringen år 1995.

En annan punkt som vi noterade när vi genomförde studien var att det inom texter rörande herridrott ofta var spelare som intervjuades, medan det ofta var tränare som intervjuades när det rörde damidrott. En möjlig anledning till detta är att reportrarna ofta befinner sig på plats vid händelser som innefattar herridrott, och att de då har större

möjlighet att intervjua spelare som de kanske inte har telefonnummer till och kan ringa från redaktionen. Det vore intressant att i en studie gå vidare med detta och titta på hur ofta journalister är på plats när det gäller dam- respektive herridrott och om det skiljer sig mycket i vad de väljer att bevaka på plats samt vad de ringer in. Händelser som man bevakar på plats har sannolikt högre intresse på redaktionen så det kan säga mycket om hur de värderar dam- respektive herridrott.

Eftersom det ofta var spelare som intervjuades inom herridrott och tränare som intervjuades inom damidrott skulle det dessutom, i en vidare studie, vara intressant att titta på hur ofta exempelvis ledare samt utövare kommer till tals i dam- respektive herridrott.

Vår studie var enbart riktad mot större lokala- och regionala tidningar, då vi satte en gräns på minst 15 000 upplagor per dag och minst sex dagars utgivning. Men vi anser att det även hade varit intressant att titta på mindre tidningar och se hur genusrepresentationen ser ut där. Ser det ut på liknande sätt som i de större tidningar vår studie har undersökt, eller är det helt annorlunda? Resultatet av genusrepresentationen på ett antal mindre tidningar hade sedan kunnat jämföras mot vårt resultat. Likadant hade en vidare studie kunnat rikta sig mot ännu större tidningar än de som ingick i vår undersökning för att se om resultatet skiljde sig åt i så fall. Det skulle också, eftersom vi enbart riktade oss mot lokala- och regionala dagstidningar, vara relevant att titta på kvällspress och hur genusrepresentationen ser ut där.

Samtidigt var det, som vi tidigare nämnt, ett stort antal texter som tidningarna hade tagit från TT, och tidningarnas nyhetsurval har då till viss del präglats av vad TT har skrivit. Det skulle därför vara intressant att titta närmare på vad tidningarna får för resultat om man räknar bort TT-materialet. Är det samma genusrepresentation om man bara beräknar det material som någon journalist anställd på den undersökta tidningen har producerat, eller skiljer det sig åt då? Är det rent av bättre, eller är det sämre?

Numera har tidningar dessutom mycket material på webben. Vi tittade bara på material i tryckta tidningar, så det vore intressant att se om innehållet och genusrepresentationen skiljer sig åt på tidningarnas webbsidor. Detta både i jämförelse av webbsidor kontra webbsidor samt webbsidor kontra papperstidningar.

6.4 Sist men inte minst...

... vill vi hänvisa till ett citat av medieforskaren Gunilla Jarlbro, ett citat som vi även vill applicera till denna slutförda uppsats.

"Hade jag trott att det inte hade gått att förändra medieinnehållet och att inte viljan skulle finnas, men framför allt inte trott att det har betydelse för såväl män som kvinnor i deras roll som medborgare, hade jag aldrig skrivit denna bok". (Gunilla Jarlbro, 2006, s. 150).

Referenser

Tryckta källor

Andersson, U. (2004). *2003 års Publicistiska bokslut, del 2. Sportens olika sidor: männens och de manliga sporternas revir* (Arbetsrapport från Göteborgs Universitet, nr 19). Göteborg: Göteborgs universitet, Institutionen för Journalistik och Masskommunikation.

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder* (B. Nilsson övers.) (2 Rev. uppl.). Malmö: Liber (Originalarbete publicerat 2008).

Buregren, S. (2006). *Lilla feministboken*. Stockholm: Tiden.

Coakley, J., & Pike, E. (2009). *Sports in Society: Issues and Controversies*. Berkshire: McGraw-Hill Education.

Coleman, R., McCombs, M., Shaw, D., & Weaver, D. (2009). Agenda Setting. I Hanitzsch, T., Wahl-Jorgensen, K. (Eds.), *The Handbook of Journalism Studies* (s. 147-160). New York: Routledge.

Dahlén, P. (2008). *Sport och medier; en introduktion*. Kristiansand: IJ-forlaget.

Gauntlett, D. (2008). *Media, Gender and Identity: An Introduction* (2 uppl.). London/New York: Routledge.

Gemzöe, L. (2003). *Feminism* (Bildas Ismer). Stockholm: Bilda Förlag Idé.

Häger, B. (2009) *Reporter: en grundbok i journalistik*. Stockholm: Norstedts.

Jarlbro, G. (2006). *Medier, genus och makt*. Lund: Studentlitteratur.

Jarlbro, G. (2013). *Genusmedveten journalistik*. Lund: Studentlitteratur.

Lindén, C. & Milles, U. (1995). *Feministisk bruksanvisning*. Stockholm: Norstedts.

Minić, D. (2007). Feminist Media Theory and Activism: Different Worlds or Possible Cooperation. I Rill, H., Šmidling, T., & Bitoljanu, A. (Eds.), *20 pieces of Encouragement for Awakening and Change. Peacebuilding in the Region of the Former Yugoslavia* (M. Stojanović övers.) (s. 282-308). Belgrad-Sarajevo: Centre for Nonviolent Action.

Pressens samarbetsnämnd (2010). *Spelregler för press, radio och tv* (17 uppl.). Stockholm: Pressens samarbetsnämnd.

Strömbäck, J. (2014). *Makt, medier och samhälle: en introduktion till politisk kommunikation* (2 uppl.). Stockholm: SNS Förlag.

Wallin, U. (1991). *Bilden av EG. En analys av dagspressens och TT:s EG-rapportering* (Rapporter från Institutionen för Journalistik och Masskommunikation vid Göteborgs Universitet, 2). Göteborg: Göteborgs Universitet, Institutionen för Journalistik och Masskommunikation.

Wallin, U. (1998). *Sporten i spalterna: sportjournalistikens utveckling i svensk dagspress under 100 år* (Göteborgsstudier i Journalistik och Masskommunikation, 16). Göteborg: Göteborgs Universitet, Institutionen för Journalistik och Masskommunikation.

Elektronisk litteratur

Engström, K. (2008). *Genus & genrer – forskningsanknutna genusediskurser i dagspress* (Medier och kommunikation, nr 11). Umeå: Umeå universitet, Institutionen för kultur- och medievvetenskaper.

Nord, L., & Strömbäck, J. (2005). *Hot på agendan – En analys av nyhetsförmedling om risker och kriser* (KBM:s Temaserie, nr 7: 2005). Stockholm: Krisberedskapsmyndigheten.

Vetenskapsrådet (2011). *God forskningssed* (Vetenskapsrådets rapportserie, nr 1: 2005) (Rev. 2011). Stockholm: Vetenskapsrådet.

Övriga elektroniska källor

Aftonbladet 1. (2013). *Zlatans attack – efter bil-debatten*.

<http://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/internationell/frankrike/zlatan/article18079804.ab> [Hämtat 2015-01-23].

Dagspress 1. (2014). *Medieverktyg*. <http://dagspress.se/medieverktyg> [Hämtat 2014-12-16].

Expressen 1. (2013). *Lotta Schelins nya miljonkontrakt i Lyon*.

<http://www.expressen.se/sport/fotboll/lotta-schelins-nya-miljonkontrakt-i-lyon/> [Hämtat 2015-01-23].

FotbollDirekt 1. (2013). *Zlatans nya lön – näst högst i världen*.

<http://www.fotbolldirekt.se/2013/09/19/zlatans-nya-lon-nast-hogst-i-varlden/> [Hämtat 2015-01-23].

Mediearkivet 1. (2014). *Sök i Mediearkivet*. <https://web.retriever-info.com/services/archive.html> [Hämtat 2014-12-16].

Nationalencyklopedin 1. (2014). *Sportsida*.

<http://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/sportsida> [Hämtat 2014-12-16].

Nationalencyklopedin 2. (2014). *Sportjournalistik*.

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/sportjournalistik> [Hämtat 2014-12-16].

Riksidrottsförbundet 1. (2013). *Idrotten i siffror*.

http://www.rf.se/ImageVaultFiles/id_48735/cf_394/2013_-_Idrotten_i_siffror_-_RF.PDF [Hämtat 2014-11-17].

Statistiska Centralbyrån 1. (2012). *Jämställdheten trampar vatten*.

http://www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Levnadsforhallanden/Jamstallldhet/Jamstallldhetsstatistik/12252/12259/Behallare-for-Press/Pa-tal-om-kvinnor-och-man-Lathund-om-jamstallldhet-2012/ [Hämtat 2014-11-26].

Statistiska Centralbyrån 2. (2014). *Största folkökningen på nästan 70 år.*

http://www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Befolkning/Befolkningens-sammansattning/Befolkningsstatistik/25788/25795/Behallare-for-Press/370353/
[Hämtat 2014-11-24].

Svenska Fotbollförbundet 1. (2003). *Publikuppgifter totalt.*

<http://svenskfotboll.se/allsvenskan/tidigare-ar/resultat-2003/publiknitt-totalt/> [Hämtat 2014-11-18].

Svenska Fotbollförbundet 2. (2003). *Publikuppgifter totalt.*

<http://svenskfotboll.se/damallsvenskan/tidigare-ar/resultat-2003/publiknitt-totalt/>
[Hämtat 2014-11-18].

Svenska Fotbollförbundet 3 (2013). *Statistik/ligor.*

<http://svenskfotboll.se/allsvenskan/tidigare-ar/resultat-2013/statistikligor/?scr=spl>
[Hämtat 2014-12-19].

Svenska Fotbollförbundet 4 (2013). *Statistik/ligor.*

<http://svenskfotboll.se/damallsvenskan/tidigare-ar/resultat-2013/statistikligor/?scr=spl>
[Hämtat 2014-12-19].

Svenska Fotbollförbundet 5 (2014). *SvFF:s organisation.* <http://fogis.se/om-svff/organisation/> [Hämtat 2014-12-19].

Bilagor

Bilaga A Kodschema

V1: ID-nummer

V2: Tidning

01 Tidningen Ångermanland

02 Nerikes Allehanda

03 Smålandsposten

04 Värmlands Folkblad

05 Gefle Dagblad

06 TTELA

V3: Månad

01 Januari

02 Februari

03 Mars

04 April

05 Maj

06 Juni

07 Juli

08 Augusti

09 September

10 Oktober

11 November

12 December

V4: Datum

01 1

02 2

03 3

04 4

05 5

06 6

07 7

08 8

09 9

10 10

11 11

12 12

13 13

14 14

15 15

16 16

17 17

18 18

19 19

20 20

21 21

22 22

23 23

24 24

25 25

26 26

27 27

28 28

29 29

30 30

31 31

V5: Dag

01 Måndag

02 Tisdag

03 Onsdag

04 Torsdag

05 Fredag

06 Lördag

V6: Handlar det om dam- eller herridrott?

- 01 Damidrott
- 02 Herridrott
- 03 Båda
- 04 Ingen
- 05 Går inte att utläsa
- 99 Går inte att koda

V7: Vem handlar texten om?

- 01 Kvinna
- 02 Man
- 03 Båda
- 04 Ingen människa
- 05 Går inte att utläsa
- 99 Går inte att koda

V8: Vem kommer till tals i texten?

- 01 Kvinna
- 02 Man
- 03 Båda, där de kommer till tals lika många gånger
- 04 Båda, där kvinnorna oftare kommer till tals
- 05 Båda, där männen oftare kommer till tals
- 06 Ingen kommer till tals
- 07 Går inte att utläsa
- 99 Går inte att koda

V9: Puffas det för enheten på a- eller b-delens framsida?

- 01 Den största puffen med bild
- 02 Den största puffen utan bild
- 03 En mindre puff med bild
- 04 En mindre puff utan bild
- 05 Ingen puff
- 06 Går inte att utläsa
- 99 Går inte att koda

V10: Vart i sportsidorna ligger enheten?

- 01 Förstasida
- 02 Främre del
- 03 Mitten
- 04 Bakre del
- 05 Går inte att utläsa
- 99 Går inte att koda

V11: Vart ligger enheten på sidan?

- 01 Går över två sidor
- 02 Täcker sidan
- 03 Topp
- 04 Botten
- 05 Spalt
- 06 Mitten
- 07 Annat
- 08 Går inte att utläsa
- 99 Går inte att koda

V12: Vilken enhetstyp är det?

- 01 Artikel
- 02 Notikel
- 03 Notis
- 04 Krönika
- 05 Bildlåda
- 06 Inget av ovanstående
- 07 Går inte att utläsa
- 99 Går inte att koda

V13: Vem syns på bild?

- 01 Kvinna
- 02 Man
- 03 Båda, lika många kvinnor och män
- 04 Båda, fler kvinnor än män

- 05 Båda, fler män än kvinnor
- 06 Ingen person
- 07 Ingen bild
- 08 Går inte att utläsa
- 99 Går inte att koda

V14: Vilken sport handlar texten om?

- 01 Skidor, utförsåkning
- 02 Badminton
- 03 Bandy
- 04 Basket
- 05 Motorsport
- 06 Bordtennis
- 07 Boule
- 08 Bowling
- 09 Boxning
- 10 Brottning
- 11 Cykel/ mountainbike
- 12 Danssport
- 13 Fotboll
- 14 Friidrott
- 15 Golf
- 16 Handboll
- 17 Innebandy
- 18 Ishockey
- 19 Kampsport
- 20 Konståkning
- 21 Längdskidåkning
- 22 Löpning/ maraton
- 23 Orientering
- 24 Ridsport
- 25 Simsport
- 26 Sportskytte
- 27 Squash

- 28 Styrkelyft
- 29 Snowboard
- 30 Tennis
- 31 Trav
- 32 Volleyboll
- 33 Skidskytte
- 34 Annan
- 35 Flera sporter
- 36 Går inte att utläsa
- 99 Går inte att koda

Bilaga B Kodinstruktioner

V1: ID-nummer

Vilket ID-nummer som gäller för varje enskild enhet. En enhet med ett ID-nummer mellan 0001-0999 representerar vår första tidning, Tidningen Ångermanland.

Fortsättningsvis representerar 1001-1999 vår andra tidning, Nerikes Allehanda, 2001-2999 representerar Smålandsposten, 3001-3999 representerar Värmlands Folkblad, 4001-4999 representerar Gefle Dagblad och slutligen representerar 5001-5999 TTELA.

V2: Tidning

Vilken tidning den undersökta enheten har publicerats i.

01 Tidningen Ångermanland

02 Nerikes Allehanda

03 Smålandsposten

04 Värmlands Folkblad

05 Gefle Dagblad

06 TTELA

V3: Månad

Under vilken månad den undersökta enheten har publicerats.

01 Januari

02 Februari

03 Mars

04 April

05 Maj

06 Juni

07 Juli

08 Augusti

09 September

10 Oktober

11 November

12 December

V4: Datum

Vilket datum den undersökta enheten har publicerats.

01 1

02 2

03 3

04 4

05 5

06 6

07 7

08 8

09 9

10 10

11 11

12 12

13 13

14 14

15 15

16 16

17 17

18 18

19 19

20 20

21 21

22 22

23 23

24 24

25 25

26 26

27 27

28 28

29 29

30 30

31 31

V5: Dag

Vilken veckodag den undersökta enheten har publicerats.

01 Måndag

02 Tisdag

03 Onsdag

04 Torsdag

05 Fredag

06 Lördag

V6: Handlar det om dam- eller herridrott?

När vi avgör vad en enhet handlar om så tittar vi på vem som utför idrotten som det rapporteras om. Huvudpersonen i texten kan ändå vara av motsatt kön (se variabel 7). En persons kön definieras av journalistens språk: skriver journalisten hon så handlar det om en kvinna, skriver journalisten han så handlar det om en man. Står det bara ett namn så definieras personens kön utifrån det namn som är norm för man eller kvinna, går det inte att avgöra ändå så definieras det som annat.

01 Damidrott

Med damidrott syftar vi på all idrott som utövas av kvinnor i alla åldrar.

02 Herridrott

Herridrott står för all idrott som utövas av män i alla åldrar.

03 Båda

Om enheten innefattar såväl dam- som herridrott.

04 Ingen

Om enheten innefattar varken dam- eller herridrott.

05 Går inte att utläsa

Om det av enheten inte framgår om det är herr- eller damidrott.

99 Går inte att koda

Sidan är förstörd eller försvunnen, till exempel. Detta gäller även för variabelvärde 99 på övriga variabler.

V7: Vem handlar texten om?

Detta skiljer sig från variabeln om herr- eller damidrott eftersom det, även om det handlar om exempelvis damidrott, kan vara en man som står i fokus i egenskap av att han exempelvis har gjort något händelserikt som tränare. När vi avgör vem en text

handlar om så tittar vi på bilden, rubriken, den eventuella ingressen och brödtexten. Den eller de som det står mest om är huvudpersonen/-personerna. Målet med det här är att få ut vilket kön som är huvudperson, det betyder att huvudpersonen är det kön som det står mest om i enheten. Ett lag kan således vara huvudperson i en enhet. Om det gäller en krönika och det inte finns någon tydlig huvudperson, utan att enheten handlar om krönikörens egna upplevelser, så blir variabelvärdet skribentens kön.

Med text så menar vi texter som ligger på de redaktionella sidorna och är redaktionellt material. Vi tittar inte på resultat, tips eller tv-tablån. Som text menar vi rubriken, den eventuella ingressen, brödtexten och eventuella uttagna citat. Vi tittar inte på bildtexten, då denna hör till vem som syns på bilden, vilket är en senare fråga. Vi tittar inte heller på faktarutor eller på reklam för olika klubbar då detta inte är en redaktionell text. Annat icke-redaktionellt material, som inklustrade Twitter-kommentarer, tittar vi inte heller på.

01 Kvinna

Det kan handla om en kvinna eller flera kvinnor, så som ett helt lag. Men så länge det bara är kvinnor som är textens huvudpersoner så bryr vi oss inte om hur många dessa är. Samma sak gäller för variabelvärde 2.

02 Man

03 Båda

04 Ingen människa

Om artikeln är till exempel om hästar och huvudpersonen i texten är just en häst.

05 Går inte att utläsa

Om det inte går att utläsa vem som är huvudpersonen i texten.

99 Går inte att koda

V8: Vem kommer till tals i texten?

Vi tittar på vem som oftast kommer till tals med syftet att även om det handlar om exempelvis damidrott och ett damlag så kan det vara en man som kommer till tals och den könsmissiga fördelningen påverkas då inte bara av vilket kön som utövar idrotten utan också av vem som talar om det. För att ta reda på det räknar vi antal citattecken från varje kön. I krönikor räknar vi även skribenten själv som en person som kommer till tals och då anges krönikörens kön.

Med text så menar vi texter som ligger på de redaktionella sidorna och är redaktionellt material. Vi tittar inte på resultat, tips eller tv-tablån. Som text menar vi rubriken,

eventuell ingress, brödtexten och eventuella uttagna citat. Vi tittar inte på bildtexten, då denna hör till vem som syns på bilden, vilket är en senare fråga. Vi tittar inte heller på faktarutor eller på reklam för olika klubbar då detta inte är redaktionell text. Annat icke-redaktionellt material, som inklistrade Twitter-kommentarer, tittar vi inte heller på.

01 Kvinna

Det kan vara en kvinna eller flera kvinnor som kommer till tals. Men så länge det bara är kvinnor som kommer till tals i texten så bryr vi oss inte om hur många dessa är.

Samma sak gäller för variabelvärde 2.

02 Man

03 Båda, där de kommer till tals lika många gånger

Vi räknar det sammanlagda resultatet av citat från kvinnor och män. Det spelar ingen roll om det är fler kvinnor eller män som har kommit till tals, vi intresserar oss bara för hur många citattecken varje kön får. Samma princip gäller för variabelvärde 4 och 5.

04 Båda, där kvinnorna oftare kommer till tals

05 Båda, där männen oftare kommer till tals

06 Ingen kommer till tals

07 Går inte att utläsa

Om till exempel reportern har missat att skriva ut vem som säger vad och det ändå inte framgår av texten.

99 Går inte att koda

V9: Puffas det för enheten på a- eller b-delens framsida?

Enheter som det puffas för på tidningarnas framsida i a- eller b-del anses vara de enheter med störst nyhetsvärde i tidningen, eftersom de lyfts upp som att "detta får man inte missa i tidningen". Därför är detta relevant för oss att titta på. Det kan poängteras att vi till övriga variabler inte tittar på puffen som en separat enhet, utan puff-enheten räknas istället in tillsammans med huvudenheten som finns längre in i tidningen. När vi sedan kodar enheten så tittar vi gemensamt på både bilden på framsidan och inne i tidningen och på både texten på framsidan och inne i tidningen. Denna variabel syftar således endast till att beskriva om det finns en puff eller inte.

01 Den största puffen med bild

02 Den största puffen utan bild

03 En mindre puff med bild

04 En mindre puff utan bild

05 Ingen puff

Om en enhet inte har fått någon puff på vare sig a- eller b-delens framsida.

06 Går inte att utläsa

Om det inte framgår av puffen vad den handlar om.

99 Går inte att koda

V10: Vart på sportsidorna ligger enheten?

Vart på sidorna en text ligger avgör hur högt nyhetsvärde den anses ha. Vi intresserar oss därmed för vart enheten ligger på sportsidorna. När vi räknar hur många sidor sport en tidning har under en utgivningsdag så räknar vi in alla sportsidor, även resultat, tips och trav. Detta beror på att enheter kan ligga efter exempelvis resultatsidorna, eller i spalter på exempelvis resultatsidorna.

01 Förstasida

Hela enheten ligger på sportsidornas textmässiga förstasida, antingen i en egen sportbilaga eller som den första sidan då sportsidorna inleds. Detta gäller enbart förstasidor med fullständiga enheter, inte framsidor som enbart består av puffar. Om sportsidorna inleds med ett mittuppslag så är det första sidan i uppslaget som är förstasidan i sportsidorna.

02 Främre del

Om enheten ligger i den del av sportsidorna som kommer innan mitten.

03 Mitten

Om sportdelarna har en mittersta sida och enheten ligger här så gäller mitten som alternativ.

04 Bakre del

Om enheten ligger i den del av sportsidorna som följer efter mitten.

05 Går inte att utläsa

99 Går inte att koda

V11: Vart ligger enheten på sidan?

Även denna variabel syftar till att avgöra nyhetsvärdet, men till skillnad från föregående variabel handlar det inte om sportsidornas helhet utan på varje enskild sida.

01 Går över två sidor

En text som går över två sidor har redigerats så att antingen bild eller text, eller båda delarna, går över uppslagets mittersta del.

02 Täcker sidan

En text som täcker sidan är en text som inte går över två sidor på ett uppslag, men som täcker en enkelsida. Den kan dela enkelsidan med antingen en topp, en botten eller en spalt, men en text som täcker en sida kan bara dela sidan med max ett av ovan nämnda utrymmen eller max en annan enhet, annars går den under något annat alternativ. Att enheter som delar utrymmet med max en annan del ändå får plats på detta alternativ beror alltså på att den täcker en markant del av sidan.

03 Topp

Topp är när enheter ligger allra högst upp på sidan. Toppen täcker hela eller den största delen av sidans översta skikt. En enhet som bara ligger på allra innersta eller yttersta delen av sidan, som är max två spalter bred och som inte har liknande enheter bredvid som tydligt täcker toppen är inte en topp utan en spalt (se nedan). En topp är alltid en halv sida eller mindre i höjddled och en halv sida eller mer i bredd. Det kan finnas flera enheter i en topp, så länge de hänger ihop och är avgränsade mot övrig del av sidan med exempelvis en banner.

04 Botten

Enheter som ligger i en del allra längst ner på sidan definieras som botten. Denna del kan täcka hela nederkanten eller största delen av den innersta/yttersta delen av sidan. En enhet som bara ligger på allra innersta eller yttersta delen av sidan, som är max två spalter bred och som inte har liknande enheter bredvid som tydligt täcker botten är inte en botten utan en spalt (se nedan). En botten är alltid en halv sida eller mindre i höjddled och en halv sida eller mer i bredd. Det kan finnas flera enheter i en botten, så länge de hänger ihop och är avgränsade mot övrig del av sidan med exempelvis en banner.

05 Spalt

Den smala delen som täcker sidans ytter- eller innerkant kallar vi för en spalt. Spalten består av enheter som har direktkontakt med ytter- eller innerkanten. Den kan täcka hela ytter- eller innerkanten eller delar av den. Om den täcker delar av den så behöver den täcka halva sidan eller mer i höjddled, alternativt bestå av minst två enheter. Det som skiljer spalt från resterande delar är att den enbart är på kanten och inte täcker exempelvis hela toppen eller botten. En spalt kan vara max två spalter bred.

06 Mitten

Om flera texter har tryckts in vertikalt på en sidas huvudutrymme och en av texterna ligger under toppen men över botten så ligger den i mitten. Mitten kan också vara intryckt mellan två spalter, vara helt omringad av spalter, toppen och botten, eller ha en till två spalter och antingen botten eller topp. Det kan även finnas flera mitten på en och samma sida. Mitten delar en enkelsida med minst två andra ovan nämnda utrymmen. När en sida består av exempelvis en botten, en spalt och en stor del i mitten blir den stora delen i mitten det som kallas för mitten.

07 Annat

Om en text skulle ha stora redaktionella friheter och inte kan definieras som något ovan så har det helt sonika definierats som annat.

08 Går inte att utläsa

Om det exempelvis är så rörigt på sidan att det inte går att tyda.

99 Går inte att koda

V12: Vilken enhetstyp är det?

Denna variabel är med i syfte att se om utrymmet skiljer sig på grund av vilket kön utövaren eller huvudpersonen har. Således har nyhetsvärdering också påverkat denna variabel. Inom definitionen av rubrik, ingress, brödtext, byline, mellanrubriker och bildtext använder vi de vedertagna begrepp som inom journalistik definieras som normens regler.

01 Artikel

Alla texter som har en rubrik, ingress, mellanrubriker/fetade ingångar, brödtext och byline. Artiklar kan ha en bild eller bilder och eventuella bildtexter. En artikel är alltid mer än en spalt bred.

02 Notikel

Notikel är en kortare artikel. För oss är detta en kortare text som är bruten i minst två spalter. Här finns en rubrik, brödtext, byline och eventuella mellanrubriker/fetade ingångar. En notikel kan även ha en bild och en bildtext. Notikeln saknar dock ingress.

03 Notis

Med notis menar vi en text som bara består av några få rader, utan ingress och bara i fåtal fall med bild. En notis består därmed enbart av en rubrik och brödtext, och ibland byline och en liten bild. Texten i en notis kan inte brytas över två spalter. Själva notisen kan dock sträcka sig horisontellt över antingen en eller två spalter. En notis kan aldrig ha mer än en bild. Har den det så definieras den som en bildlåda (se nedan).

04 Krönika

En tydlig åsiktstext där skribentens egna åsikter tydligt poängteras. Här finns också en rubrik, brödtext, byline och eventuell bild. Ofta finns fetade ingångar, men den kan även ha mellanrubriker. Ibland finns här även en ingress. En krönika skiljer sig därmed tydligt från de annars objektiva texterna på sportsidorna.

05 Bildlåda

Bildlåda räknar vi som en enhet som består av flera bilder och bara lite text. Här finns en rubrik, men ingen längre brödtext. Det är en enhet där bilderna gör nyheten. Det kan vara en text som liknar en notis, men som har mer än en bild eller en enhet som bara har bildtexter.

06 Inget av ovanstående

Är texttypen ingen av ovanstående så har detta definierats som "inget av ovanstående".

07 Går inte att utläsa

Om det har blivit något fel på sidan och allt exempelvis har flutit ihop och det inte går att avgöra vad som är vad.

99 Går inte att koda

V13: Vem syns på bild?

Denna variabel finns eftersom en text med bild får större utrymme och därför anses ha ett större nyhetsvärde. Men vi vill också utforska om något kön får mer bildmässigt utrymme och om den könsmissiga fördelningen i det syftet är ojämn. Här tittar vi på alla bilder som tillhör en viss enhet. Är det flera bilder till en och samma text så tittar vi på alla bilderna som en enhet. Vi tittar inte heller på saker i bakgrunden av en bild, som exempelvis publik på bilderna, utan det vi tittar på är huvudpersonen eller huvudpersonerna som står i fokus på bilderna. Vi avgör detta genom bildtextens förklaring samt vart skärpan ligger. Vi intresserar oss främst av de som utövar sporten, och en bild med enbart publik faller därför in under variabelvärdet "går inte att utläsa". På en bild så definierar vi ordet kön utefter det namn som står i bildtexten och hur personen benämns i texten. Vi tittar även på bilden och bedömer om personen ser ut som en han eller hon. Vi räknar dock inga former av byline-bilder, det vill säga bildsignaturer på den journalist som har skrivit texten.

01 Kvinna

Kan innebära att det är mer än en kvinna på bilden, men så länge det bara är det ena könet som är med så har vi bestämt oss för att inte definiera hur många av detta kön

som syns på bilden. Samma princip gäller för variabelvärde 2.

02 Man

03 Båda, lika många kvinnor och män

04 Båda, fler kvinnor än män

05 Båda, fler män än kvinnor

06 Ingen person

07 Ingen bild

08 Går inte att utläsa

Bilden kanske till exempel är väldigt suddig, eller för liten, så man inte ser om det är en kvinna eller man på bilden. Alternativt om det bara är publik på bilderna så det inte går att avgöra vilket kön som figurerar i högst grad.

99 Går inte att koda

V14: Vilken sport handlar texten om?

Anledningen till att vi tittar på vilken sport det handlar om är för att kunna uttala oss om vad man väljer att rapportera om samt om det är en mer jämställd könsmässig fördelning i vissa sporter än i andra sporter. Denna variabel har vi tagit från Andersson (2004: 20), då hon 2003 gjorde sin undersökning och fann att dessa sporter var de hon hittade på sportsidorna. Vi har dock lagt till variabelvärdena snowboard och skidskytte, som saknades men som vi fann som alternativ i vår pilotundersökning. Ett alternativ för när flera sporter avhandlades i en enhet fanns inte heller och fick således läggas till bland variabelvärdena. Vi har också ändrat variabelvärdet alpint till utförsåkning samt tagit bort variabelvärdet spel/lotto eftersom detta inte är något vi tittar på.

Med text så menar vi texter som ligger på de redaktionella sidorna och är redaktionellt material. Vi tittar inte på resultat, tips eller tv-tablån. Som text menar vi rubriken, eventuell ingress, brödtexten och eventuella uttagna citat. Vi tittar inte på bildtexten, då denna hör till vem som syns på bilden, vilket är en senare fråga. Vi tittar inte heller på faktarutor eller på reklam för olika klubbar då detta inte är redaktionell text. Annat icke-redaktionellt material, som inklistrade Twitter-kommentarer, tittar vi inte heller på.

01 Skidor, utförsåkning

Till detta variabelvärde appliceras, förutom alpin åkning, när utövaren åker nedför en backe i tävlingsformerna freestyle och slopestyle.

- 02 Badminton
- 03 Bandy
- 04 Basket
- 05 Motorsport
- 06 Bordtennis
- 07 Boule
- 08 Bowling
- 09 Boxning
- 10 Brottning
- 11 Cykel/ mountainbike
- 12 Danssport
- 13 Fotboll
- 14 Friidrott
- 15 Golf
- 16 Handboll
- 17 Innebandy
- 18 Ishockey
- 19 Kampsport
- 20 Konståkning
- 21 Längdskidåkning
- 22 Löpning/ maraton
- 23 Orientering
- 24 Ridsport
- 25 Simsport
- 26 Sportskytte
- 27 Squash
- 28 Styrkelyft
- 29 Snowboard
- 30 Tennis
- 31 Trav
- 32 Volleyboll
- 33 Skidskytte
- 34 Annan

Annorlunda sporter, som inte finns med bland ovan nämnda alternativ.

35 Flera sporter

Om flera sporter ingår i en och samma enhet.

36 Går inte att utläsa

Reportern har skrivit om något lag eller någon utövare, men det framgår inte vilken sport det gäller.

99 Går inte att koda